

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vsa leta 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s poštnim na dom za vsa leta 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 3 K. Kdor hodi sam po pošti, plača za vsa leta 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 30 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbe brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne petit-vrate po 12 h, če se oznanilo tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Sokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadst., upravnništvo pa v pritličju. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravnistva telefon št. 85.

Shod volilcev narodno-napredne stranke.

Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke je sklical za soboto zvečer v „Mestnem domu“ javen shod narodno-naprednih volilcev v Ljubljani z dnevnim redom: Volilna prenosna za deželni zbor kranjski in volilna prenosna za državni zbor. Shod je bil sijajna manifestacija narodno-naprednih volilcev ljubljanskih. Velika dvorana „Mestnega doma“ je bila do zadnjega kotička napolnjena in lahko se reče, da je bilo na shodu do 800 udeležencev. Tako ogromna udeležba na shodu je jasen dokaz, da je svobodomiselnost ideja v Ljubljani na krepkih nogah in da je še tako ljuto zaletavanje „Slovenčevcev“ vanjo ne more ugonobiti. „Slovenec“ se je mnogokrat že norčeval, da si ne upa narodno-napredna stranka sklicati v Ljubljani javnega shoda in se trkal junaško na obširne prevzetae prsi, češ: nas glejte, ki vam spravimo toliko udeležnikov skupaj, da se trese Ljubljana! Ne bomo zanižali: shodi klerikalcev v Ljubljani so bili vselej dobro obiskani, če so nabobnili s cele dežele svoje kimavce. Če bi bili pa samo svoje ljubljanske somišljenike spravili na kak shod, bila bi to prava karikatura shoda v pravem pomenu besede. „Slovenec“ in njegovi kumpani so se bali našega shoda v soboto, zato so ga, kakor smo čuli, hoteli s silo razgnati, da bi se potem hvalili, daje narodno-napredna stranka v Ljubljani ob tla, kakor je bilo na dolgo in široko že brati v škofovem listu. A so se korenito premotili: možje klerikalni. Napumpali so res nekaj dvomljivih eksistenc, izmed katerih so jih poslali kakih dvajset v dvorano, ostali so jo pa taborili za raznimi ogli „Mestnega doma“, da bi na domenično znamenje planili med zborovalce in razbili shod. A domeničnega znamenja ni hotelo biti in

tako so se od klerikalcev najeti šnosarji in drugi podobni ljudje le divili romantični noči, obsevani od polne lune, ki jim je tupatam skrivnostno, hudomušno pomežikovala, a možje srbečih rok niso razumeli tega mežikanja.

V dvorano je prišlo pod vodstvom Gostinčarjevimi okoli 20 klerikalcev. Ker nočemo kakor „Slovenec“ nikogar denuncirati, jih ne bomo navajali po imenu. Omenimo naj le, da je bil v tej družbi tudi škofov zastopnik, hlapec iz vinske kleti škofovega bratranca. Imel je menda glavo najhujših naklepov, ki so mu jih vbili vanjo v škofovi palači, kajti dajal je od sebe glasove, ki so spričevali, da je možakar najbrž z dinamitom nabasan. No k svoji sreči se je škofov zastopnik kmalu umiril, umirili so se pa tudi drugi zastopniki klerikalne stranke, saj so videli, da bi odleteli kot muhe, če bi kaj preveč stegovali svoje plačane jezike.

Shod je otvoril predsednik izvrševalnega odbora župan Hribar, ki je predlagal shodovim predsednikom dr. Ravniharja kot II. podpredsednika izvrševalnega odbora, kar je bilo z odobravanjem sprejeto.

Dr. Ravnihar je pozdravil navzoče in naznanil, da so politične razmere klicale po sklicanju tega shoda, in sicer razmere v državnem zboru in v deželnem zboru kranjskem. Vsled krivičnega vladnega načrta volilne preosnove v naši deželi so naši poslanci pričeli z obstrukcijo, ker so bili v to moralno prisiljeni. (Klici: Živeli, slava jim! Burno ploskanje). Dolžnost naših poslancev je pa zdaj, da navedejo vzroke, zakaj so poprijeli po tem najsrajnejšem parlamentarnem sredstvu. Obstrukcija je bila silobran proti nasilstvu, storjenem od dunajske vlade in njenih zaveznikov. S tem pa, da stopijo naši poslanci zdaj pred nas in nam razjasnijo političen položaj, stopajo v stik z ljudstvom. Ta nastop bo gotovo obrodil dobre uspehe, ker bomo s tem spoz-

navali ljudstva težnje, ljudstvo samo pa nas in našo politiko. Dozdaj se nismo poznali. To je bil glavni vzrok neuspehov. Nas ne vodijo nobeni egoistični nameni, kakor naše nasprotnike (Res je!), kar delamo, storimo vse iz čiste ljubezni do naroda in domovine. Na današnjem javnem shodu dobi vsak besedo in jo obdrži toliko časa, dokler se bo gibal v mejah dostojnosti.

Predsednik je dal na to besedo deželnemu poslancu in deželnemu odborniku Petru Grasselliju, da poroča o volilni prenosni za deželni zbor kranjski.

G. Peter Grasselli je burno aklamiran govoril tako-le:

Velecenjeni someščanje!

Deželni zastop kranjski menda še nikoli ni vzbudil toliko vseobče pozornosti kolikor pred dobrim tednom, ko je bil iznenada sklican, da nadaljuje svojo ustavno delavnost, katera se je prekinila lansko jesen. Vse je ugibalo, kaj je dalo cesarski vladni povod, da je sklicala naš deželni zbor, ker je vlada trdovratno molčala. Dne 2. aprila, t. j. zadnji ponedeljek, ko se je zbral deželni zbor, je naznanil vladni zastopnik, da je bil zato sklican deželni zbor, ker mu bo deželna vlada načrt o volilni reformi, da ustreže resolucijam, ki jih je sklenil deželni zbor lansko jesen glede izpremembe deželne reda za vojvodinjo Kranjsko. Obenem sta se razdelila med deželne poslance dva zakonska načrta, eden glede izpremembe deželne reda, eden glede izpremembe deželne volilne reda.

Deželne reda § 35. določa, da je vladne predloge izročiti deželnemu zboru na posvetovanje po deželnem glavarju. Tega zakonitega določila se je vlada dozdaj vedno držala, le to pot se ji je tako silno mudilo, da ni utegnila poslušati se zakonito določenega posredovanja deželne glavarja.

Torej zaradi lanskih sklepov deželne zboru o volilni prenosni je

cesarska vlada zopet sklicala deželni zbor.

Kaj je sklenil deželni zbor lansko jesen v tej smeri?

Deželni zbor se je izrekel za načelo splošne, enake, neposredne in tajne volilne pravice pri volitvah v deželni zbor in v poslansko zbornico državnega zbora ter naglašal nujno potrebo, da se izvrši čimprej volilna reforma, ki oživetvori označena načela, in pozval zategadelj vlado, da nujno izdela zakonska načrta o izpremembi deželne reda in deželne volilne reda v navedenem smislu in ju predloži deželnemu zboru, ki naj se baš v ta namen skliče v izredno zasedanje meseca januarja 1906.

Meseca januarja ni bilo deželne zboru, zdaj se je pa kar naenkrat spomnila vlada poziva deželne zboru in je predložila res zakonska načrta.

Kdor je prečital ta načrta, ni hotel verjeti svojim očem.

Da bi vlada postavila načrta o izpremembi deželne reda in deželne volilne reda na načelo splošne, enake, neposredne in tajne volilne pravice, tega pač nihče ni pričakoval, ker je vlada izjavila že v državnem zboru, da so vrata deželni zborov zaprta splošni in enaki volilni pravici, nihče pa niti ni mislil, da bo imela vlada pogum stopiti pred deželni zbor s tako volilno reformo!

V čem sestoji ta volilna preosnova za deželni zbor kranjski?

O splošni in enaki volilni pravici se ve, da ni duha ni sluha, pač pa ima veliko posestvo še vseh svojih 10 poslancev, pa to nič ne ženira klerikalcev, kateri tako gore za splošno in enako volilno pravico in tako strastno pobijajo privilegij velikega posestva! (Hinavci, izdajalci, Efijski!)

Novo v načrtu za izpremembo deželne reda je samo to, da so se v kurijo mest in trgov potaknili tudi nekateri obrtni kraji, in da se ustanovi nov občni volilni razred.

Ta občni volilski razred bodi tista krpa, s katero naj se zamaši splošna in enaka volilna pravica!

Ta občni volilski razred voli 10 poslancev, vsled česar se zviša, število vseh poslancev na 47, ker jih je dozdaj 37.

Deseterica poslancev iz občnega volilskega razreda naj bi volila tudi svojega deželnega odbornika, tako da bi bilo vsega skupaj 5 deželni odbornikov.

Že iz teh podatkov je razvideti, da vladni načrt deželne reda izobno skrbi za klerikalno stranko. (Res je!) Po tem načrtu bi si klerikalci osigurali nepogojno večino tako v deželnem zboru kakor v deželnem odboru.

Dalje pa skrbi načrt še tudi za to, da bi večina ne imela nobenih sitnosti niti ne v odsekih deželne zboru, ker ima večina te odseke popolnoma v rokah.

Končno so sprejeta v načrt določila, da je mogoče večini iznebiti se nadležnih poslancev s tem, da jih za nekaj sej, k večjemu za tri, izključi iz deželne zboru.

Še bolj kakor iz načrta o izpremembi deželne reda je razvidno iz načrta za izpremembo deželne volilne reda, da ima predložena volilna preosnova edini namen, zagotoviti klerikalni stranki neomejeno gospodarstvo v deželi. (Res je!)

Omenil sem že, da so se v volilskem razredu mest in trgov na novo uvrstili nekateri obrtni kraji. V principu ni ugovarjati, da naj ima industrijalno prebivalstvo priložnost, varovati svoje posebne interese, če se ohrani načelo zastopstva interesov. Ali treba je potem deliti pravice enakopravno in privzeti vse industrijalne kraje, ne pa samo nekaterih, in te razvrstiti tako, da se klerikalcem olajša zmaga.

Govornik prečita in pojasni deželne volilne reda § 3 po predloženem načrtu. Čujejo se rezki klici glede Sodražice, vladni načrt se imenuje nesramna lumparija. Glede

LISTEK.

V hiši žalosti.

Povest iz tržaškega življenja; spisal Vinko Ruda.

(Dalej.)

IX.

Stari Tomaj se je že precej pozno zvečer vrnil domov. Našel je bil pač prijatelja, ki mu je plačal nekaj merice vina, ali ko ga je Tomaj prosil, naj mu posodi nekaj denarja, mu je to prošnjo odločno odbil.

Vračaje se domov, je imel Tomaj dovolj časa, razmišljati o svoji usodi. Njegov položaj je bil obupen, a najbolj ga je bolelo spoznanje, da so začele pešati njegove duševne in telesne moči. Njegova fantazija se je bila usušila. Kar nič več mu ni prišlo na misel. Niti je kaj iznašel, niti mu je prišla kaka ideja, kako bi si vsaj za silo, vsaj za nekaj dni pomagal. Kadar je bil poprej v sili, si je še vedno kakorzbodi pomagal. Zdaj pa mu absolutno ničesar ni prišlo na misel.

„Prava sreča, da je Ada tako pridna in delavna,“ to je bila Tomajeva zadnja tolažba.

Naslednje jutro se je Tomaj močno čudil, da Ada ni vstala kakor po navadi na vse zgodaj, nego še ležala, ko je bila že vsa hiša pokonci.

Stopil je k njenemu ležišču in kot skrben oče vprašal:

„Kaj pa ti je, dete moje, da ne vstaneš? Ali si mar bolna?“

„Nič bolj in nič manj kakor večeraj,“ je rekla s srditim glasom. „A dovolj mi je vsega. Tudi delala ne bom več. Vse je pri kraju.“

Tomaju je zastala sapa. Poklical je svojo ženo in se potem novič obrnil do svoje hčere.

„Kaj si rekla, Ada? Menda imaš mrzlico, ali kako drugo bolezen?“

„Nisem bolna,“ je rekla Ada. „Ali danes hočem spati in bom spala, dokler se mi bo ljubilo. Če hočeta jesti, pa delajta, jaz nisem lačna in sem se dela tudi naveličala.“

Obrnila se je k zidu in potegnila odejo čez glavo.

Stari Tomaj je bil tako presenečen, da ni mogel ziniti besede. Ves onemogel je sedel na svoj naslanjač in si ubijal glavo, kaj da bo, če Ada res ne bo delala. Žena njegova se je tolažila s tem, da si Ada še premisli, saj

je dobrega srca in vdana svojim staršem.

Toda Ada si ni premislila. Niti že začete dela ni hotela izgotoviti. Postala je trda in osorna, malobesedna in odurna. Z nikomer ni govorila, a stari Tomaj si je zaman belil glavo, kaj da je vzrok tej spremembi.

Tomaju zdaj že celo ni bilo več obstanke doma. Begal je ves dan po mestu čakaje, da vjame kje nekaj grošev. Pomlad je bila lepa in topla in zato je Tomaju dobro delo to sprehajanje po svežem zraku. Vsaj konec kake smodke je tu ali tam gotovo našel in če je pušil, je vsaj za trenotek pozabil, da je lačen.

Sčasoma se je navadil švigati okrog velikih kavarn. Tam je bilo najlažje dobiti kakega znanca izza boljših časov. Imel jih je še dosti takih znancev, ali skoro nobeden ga ni hotel poznati. Tomaj je sprevidel, da je tudi od teh časov kaj dobiti, samo na pravem mestu jih je treba zasačiti. Zato se je smukal okrog kavarn in če je videl kakega takega znanca, ga je glasno in z velikimi gestami pozdravljaj, kakor da bi bila najboljša prijateljica, in znanec se je moral s kakim darilom odkupiti, sicer bi se Tomaja ne bil otrešel.

O teh svojih ekspedicijah ni Tomaj doma ničesar povedal. Če je vjel kak goldinar, ga je skrbno skril in si privoščil samo malo hrane v kaki ljudski kuhinji. Isti mož, ki je zapravlil lepo premoženje, je zdaj skrival vsak krajcar in niti ženi, niti hčeri ni pomagal, tudi če je videl, da sta lačni. Kakor žival je imel Tomaj zdaj samo eno skrb: da bi ne trpel lakote.

Domov je prihajal Tomaj samo še zvečer. Zgodilo se je dostikrat, da ni po več dni izpregovoril nobene besede. Žena je navadno čepela v kuhinji, Ade se pa Tomaj niti ogovoriti ni več upal, tak strah je imel pred njo. Ko bi bila razsajala, ko bi ga bila obsipala z očitanji, da jo je prevaril za njeno mladost, da jo je brezsrčno izkoriščal — to bi bil še prenesel, ali ta nemi srd, to pritajeno sovraštvo, ki je odsevalo iz Adinih oči, to ga je navdajalo s strahom. Najraje se je Ade ogibal in prihajal zaradi tega kolikor mogoče pozno domov.

Nekega večera je našel na mizi mali papirnati zveženj. Odvil je papir in našel v njem dvajset viržink. Ta pozornost ga je globoko ganila.

Poljubil je ženo na čelo in se ji toplo zahvalil za toliko ljubeznjivosti.

Ada je bila vsa razburjena, ko je zaznala, da je njene mati prodala edino dragocenost, ki jo je imela, da je preskrbela malo hrane, od skupila pa je preskrbela očetu, kar mu je bilo najljubše.

A tudi Tomaj je bil ginjen. Začel je preiskovati svoje žepe, a ni našel niti krajcarja. Vse žepe je obrnil, a zaman.

„Ne išči oče — jaz bom zopet delala in zaslužila vsaj toliko, da ne bomo lakote umrli.“ Tako je vskliknila Ada in v tem trenutku že začela iskati svoje šivanje.

„Pusti, dete moje, le pusti,“ je menil Tomaj in si užgal viržinko. „Sramota zame, da sem te pustil toliko časa skrbeti za nas vse. Sicer pa to, kar zaslužiš, ne zadostuje niti za najskromnejše življenje, pač pa se izrabijo pri tem tvoje moči. In kaj naj pomaga tvoje delo — ko je izključeno, da bi zaslužila, kar treba za stanarino. V kratkem jo bo zopet plačati in da dotlej ne bomo imeli potrebnega denarja, to je čisto gotovo.“

(Dalej pri.)

kmetskih občin bodi le omenjeno, da določa načrt pač en nov volilni okraj (Litijo) sicer pa vzdržuje staro krivico, da je 5 volilnih okrajev, kateri volijo po dva poslance, namesto da bi se vsak poslanec volil v svojem okraju.

Najbolj jasno kaže tendenco vladnih načrtov razdelitev volilnih okrajev za občni volilski razred.

Govornik kritikuje § 7 a) načrta o drž. volilnem redu in isto tako § 13 a). Ko omeni da bodo z Ljubljano volile selske občine Dobrunje, Rudnik itd., nastane med zborovalci huronski smeh in vrisi, čujejo se kliči: To je škandal, to je atentat na naše mesto! Samo na Šmarno goro so se pozabili! Kakšne skupne interese pa ima Ljubljana z Dobrunjami? Menda pač samo te, da hodijo dobrunjske perice v Ljubljano po perilo, katero pero potem doma! Pri kritikovanju § 13 a), da bo imel pravico voliti v splošnem volilnem razredu tudi tisti državljani, ki že drugače voli v kakem dosedanjem razredu, se čujejo kliči: To je škandal! Delavce hočejo vreči v žrelo izdajalnih klerikalcev, katerih pristaši jih bodo preglasovali. Izdajalci! (Gostinčar: O to pa že ni res! Kaj pravite vi mali mož? se oglasi njegov sosed, nakar Gostinčar tako lepo utihne, kot bi se bal, da ga ga kdo prime za sladke in mu uhlje nategne.)

Govornik je končal svoj govor s sledečimi besedami: Poslanec narodno napredne stranke smatrajo ta načrt volilne preosnove nesprejemljivim, (Tako je! Proč z reformo! ker je drzen atentat na posestno stanje meščanskega prebivalstva, (Zavraten napad je!) pripravljeni pa so bili spustiti se v pogajanje, da bi se omogočilo sporazumljenje. Klerikalna stranka je hotela vladni načrt brez vsega posvetovanja v odseku kar v deželni zboru razpravljati, (A ni šlo!) poslanci velikega posestva pa so zahtevali posvetovanje v odseku, čemur so se klerikalci vdali. Klerikalci so tudi koncedirali velikemu posestvu zakonito določilo, katero daje njegovim poslancem iste odločilne pravice pri izpreminjanju deželnega reda oz. dež. volilnega reda kakor so jih dozdaj imeli. (Fej izdajalci! Vendar so se naposled našli!)

Samo narodno-napredna stranka, samo svobodnomiselno meščanstvo naj bi se obglavilo. (Živahni kliči: Nikdar! Ne poznajo nas!) Da se preprečita zakona, uprizoriti se je morala, ker ni bilo drugega sredstva, obstrukcija. O vzrokih obstrukcije Vam bo poročal naslednji govornik.

Dolgotrajno gromovito ploskanje in burni kliči odobravanja so sledili tem besedam, govornikom vsem somišljenikom iz srca.

Besedo je dobil poslanec in župan ljubljanski Ivan Hribar, ki je govoril nekako tako: Cenjeni volilci! Odkar sem se vam pred petimi leti predstavil za kandidata v deželni zbor, nisem imel več prilike da danes stopiti pred vas. Zapeljivo bi bilo poročati o celi tej dobi, toda vsled klerikalne obstrukcije je bilo do lani delovanje deželnega zbora minimalno: Razpoloženje, ki vlada danes med vsemi svobodnimi meščani, mi daje povod, da molčim o preteklosti ter govorim o najbolj zanimivem, o ravnokar odgodenem zasedanju deželnega zbora. Predgovornik je povedal, kak atentat se je nameraval na slovensko meščanstvo in delavstvo. Ne bom pravil, kake krivice so hoteli slovenskemu narodu uveljaviti združeni klerikalci in Nemci. (Proč z njimi! Vihar.) Pripomni bom le, kar se tiče ljubljanskega mesta. Ljubljana ima danes 36.546 prebivalcev. Ko se je prvotno določalo o razdelitvi mandatov za kranjski deželni zbor, imela je Ljubljana še samo 18.000 prebivalcev. Od takrat se je število več kot podvojilo, a Ljubljana je ostala še vedno pri svojih dveh mandatih (Taka je pravica za slovensko meščanstvo!) V drugih mestih se število ni tako množilo, zato je pravilno, da se jim zopet odkaže prvotno število mandatov. Krivica pa je, da ima volilni okraj Kočevje-Ribnica s svojimi 3234 prebivalci tudi svojega, poslanca, a nimajo ga mesta z 10.000,

9000 prebivalci, temuž morajo voliti s kmetskimi občinami. Po primeri Kočevje-Ribnica bi morala imeti Ljubljana najmanj 11 poslancev. (Tako je! Burno pritrdjevanje.) Volilna reforma se prav nič ne ozira na cvet slovenske inteligence. Vladi se je šlo za to, da varuje nemško posest. (Res je! Viharno protestiranje.) Pri tem je našla vlada zavestnike med slov. klerikalci (fej! Izdajalci!), med tistimi klerikalci, ki so toliko rohneli in psovali na naš taktični dogovor z Nemci, kateri dogovor je imel edinonamen, ohraniti slovensko gledališče (Tako je!) Slovesno prisegam, da med naprednimi slovenskimi poslanci ni niti enega, ki bi v svojem srcu dovolil vladi to, kar so dovolili klerikalci. (Viharno ploskanje.) Brezprimerna krivica je, kako so se zložili gorenjski volilni okraji, tako da bi za večne čase odločeval ravnatelj kranjske industrijalne družbe ter bi tudi zmagal, kadar koli bi hotel kandidirati. (Viharen vris. Sram jih bilo!) Med poslanci, ki delajo s čuvstvom, sem bil vedno tudi jaz. Težko sem občutil, da ni bilo mogoče složnega delovanja med slovenskimi poslanci. Zato sem pred leti delal za nekako spravo, ki se je navidezno tudi dosegla, a klerikalci so požrli dano besedo. Lopovi! Velik vihar ogorčenja.) Vedno sem bil mnenja, da je rodoljubje tudi klerikalcem sveto. (Svetajim je žlindra! Izdajalci! Brezdomovinci!) Ko sem čital v „Slov. Narodu“ o prodaji štajerskih in koroških Slovencev, nisem mogel verjeti, da bi se za tako izdajstvo našla duša med Slovenci ter sem svoj dvom tudi izrazil dr. Tavčarju. (S povzdignim glasom:) Danes pa sem trdno prepričan, da se je zgodilo ne le to, temuž da hočejo naši klerikalni izdajalci tudi kranjskim Nemcem dati en mandat ter dati z banke-rotiranemu nemštvu na Kranjskem nadvlado. (Nepopisen vihar. Kliči: Smrt izdajcem! Strela udri iz višine požlindrano, korpumpirano bando!) Volilna predloga ni nič drugega kot nagrada klerikalcem za to izdajstvo, za to barantijo z Nemci. (Burno pritrdjevanje. Kliči ogorčenja. — Dr. Šusteršič (Žlindra! Fej!) ima drzno čelo, da sklaplja zvezo, ki bi zagotovila Nemoem za vse večne čase 10 mandatov v čisto slovenski deželi. (Škandal! Vihar. Žlindra je podel izdajalec!) — Napredni poslanci so takoj izrekli svoje pomisleke proti načrtu, ki hoče zamoriti meščanstvo ter ga pripraviti z delavstvom vred ob del njegovih pravic. Katoliška (Nekatoliška! Izdajalska!) stranka, ali kakor se imenuje slovenska ljudska stranka, kar pa je drzna potvorba, ker ljudstvo nima nič skupnega s to stranko, (Izdajalska, sleparska stranka!) ni bila za kompromis. Povedal sem načelniku, pod kakimi pogoji bi se naša stranka marala dogovarjati, a odgovora ni bilo. Takoj smo videli, da se igra neka nevarna igra; ko smo videli, da se je pripeljal v deželni dvorec škof Jeglič (Silovit vihar, živžiganje. Kliči: lopov! žegnana kreatura!), smo tudi že vedeli, da nas hočejo ukiniti. Deželni glavar je tepel z nogami opravljenik. Hoteli so en bloc sprejeti vladno predlogo, zato smo bili primorani pričiti s hrupno obstrukcijo. (Viharno ploskanje in živio-kliči. Tako je prav!) Ako so mislili klerikalci in vlada, da morejo skleniti pogubne načrte preko glav naprednih poslancev, so se temeljito zmotili (Res je! Hrupno pritrdjevanje.) Ako bi ne bili doslegli že v dveh dneh, kar smo hoteli, vztrajali bi bili v boju tudi 14 dni. (Burno ploskanje in pritrdjevanje.) Vlada sedaj gotovo sodi drugače o naši stranki, kakor pa sta jo očrnila Šusteršič in Schweigel (fej-kliči. Compagnia bella!) Za naš uspeh se mora tudi smatrati, da deželni zbor ni bil razpuščen, kakor je prorokoval Šusteršič, temuž samo odgoden. Sicer pa se naša stranka tudi razpusta ne boji. (Gotovo ne!), ker je trdno uverjena, da pride po novih volitvah ako ne številnejša, pa vsaj z dosedanjimi mandati v deželni zbor. (Viharno pritrdjevanje.) Klerikalci bodo sedaj po svojih glasilih pisali neres-

nico, saj tega so tudi vajeni. (Resnice še nikdar pisali niso! Lažnjivci in obrekovalci!) Blatili nas bodo. (Se jih nič ne bojimo!) Toda vse skupaj jim ne bo nič pomagalo; vsak iskreni rodoljub odpira oči ter že vidi, kje je rodoljubje, kje pa hinavstvo (Klerikalci že od daleč smrdijo po hinavstvu kakor dihur!). Niso več daleč časi, ko klerikalne moči ne bo več v deželi. (Burno ploskanje. — V ozadju nastane hrup, vzdigajo se roke, slišijo se kliči: Gostinčar je prišel zastopat veleposestnike! Buren smeh. Nepopisen vris. Kliči: Ven z barabo! Kakor žoga zleti skozi vrata mladi Gostinčar, nezrel srakoper.) Dotakniti se moram še ene stvari z ozirom na perfidnost in infamnost klerikalcev, ki so nam očitali izdajalsko zvezo z Nemci, a sami so hoteli nemškemu jeziku v deželni zbornici zagotoviti isto veljavo s slovenskim. Tu se vidi morala te stranke. (Je še nikdar imela ni!) Dr. Šusteršič se je dal, kakor delajo veliki državniki, intervjuati po Štefetu (Bučen smeh.) Dr. Šusteršič je povedal, da sem se jaz v deželni zboru najbolj zanikarno vedel (Smeh.) Res, vedel sem se tako zanikarno, da nisem hotel držati lestve, po kateri bi splezal on do svojih izdajalskih ciljev. (Vam bo ekspenzar poslal!) Zanikrnost mi očita, ker sem zvest ostal svojemu staremu političnemu prijatelju dr. Tavčarju. (Viharne ovacije. Živio dr. Tavčar, živele bratska sloga med našimi voditelji!) Ostanem zvest programu, na katerem sem bil izvoljen in na katerem bom deloval celo svoje življenje (Živahno ploskanje in živio-kliči.) Ako je bila kdaj katera obstrukcija na svojem mestu, bila je v tem slučaju (Brezkončno pritrdjevanje in ploskanje.) Upamo, da bodo stali v tem boju naši volilci trdno na naši strani. (Bomo kakor skale!)

K splošni debati se je oglasil Jos. Kozak, ki je izrekel v imenu naprednih svobodnomiselnih obrtnikov in vseh ljubljanskih volilcev srčno zahvalo naprednim poslancem za neustrašen boj, s katerim so zabranili, da niso koalirani klerikaci in Nemci obglavili napredne stranke. Svečano je izjavil: Oklepali se vas bomo še trdnjše kot dosedaj. Preverjeni bodite, da smo vsekdar pripravljeni iti z vami v boj do zadnje kaplje krvi (Viharno pritrdjevanje), ako naj obstrukcija tudi traja tri leta, kakor je trajala klerikalna. (Viharno dolgotrajno pritrdjevanje.)

Nato so se zaslišali iz ozadja kliči: „Veleposestnik Gostinčar hoče govoriti!“ Prvi trenotek je nastal nepopisen vris, vzdigale so se pesti, a na posredovanje predsedstva se je razburjenje poleglo ter se zgodilo, kar se še ni nikoli kakemu našemu pristašu zgodilo na klerikalnem shodu. Gostinčar je dobil besedo. Prikotalil se je skozi množice ter se prav nerodno zvalil na oder. Kvasil je nekaj, da volilna pravica in presnova ni monopol kake stranke (Samo klerikalne!), temuž je splošno dobro naroda (Švefel!) Pri nadaljnjih besedah je zopet nastal vihar, da je moral predsednik posredovati. Pozival je, naj se gospodje izjavijo, kako stališče zavzemajo, ali so za kurije. Zakaj nima Ljubljana splošne volilne pravice za občinski zastop. Ko je govoril nekaj o zastopstvu delavstva, klical se mu je: „Mežnar, pa ne zastopnik delavstva!“

Odgovarjal je župan Iv. Hribar, ki je poudarjal, da se je zahvaliti le potrpežljivosti zborovalcev, da je smel govoriti tak človek, kakor je Gostinčar. Vse, kar govori njegova stranka o splošni in enaki volilni pravici, je humbug. Naša stranka je bila lani in je še danes za splošno volilno pravico. V prvi vrsti je treba vendar ustvariti kurijo za tiste, ki še nimajo nikjer volilne pravice, ne pa da se pogazi meščanstvo in delavstvo v prilog tistim, ki že itak imajo volilno pravico. Zahteva narodno-napredne stranke pride tudi delavstvu v korist. Volilni red, ki ga je on predložil občinskemu svetu, je mnogo pravičnejši kakor deželna volilna reforma. Koncem njegovega zavračanja je nastalo med zborovalci tako ogorčenje proti

klerikalnemu izzivalcu, ki se je še vedno ujedal, da so ga v hipu iz zvižgali iz dvorane.

Na to se je oglasil za besedo soc. demokrat Kocmur. V začetku je polemizoval z Gostinčarjem, češ, da se čudi, kako se upa oglasiti človek, ki v enem mesecu spreminja svoja načela, ki je zapustil delavstvo v najhujšem trenutku. Navajal je hinavsko dobrikanje klerikalcev napram soc. demokratom povodom demonstriranja za volilno reformo za državni zbor. Prihajali so na njihove shode, prisegali bratstvo, potem pa požrli dano besedo (Ali so vas! Tako delajo klerikalci vedno!) Pokazali so, da jim ni za splošno volilno pravico, temuž le za nadvlado. Ker se je začel v nadaljem govoru zaletavati v župana in občinsko volilno reformo, poučili so ga, da danes ni shod občinskih volilcev, a ker še ni miroval, temuž začel kričati in razbijati, nastal je krik, da se je razbijal moral umakniti. — Njegovo natolcevanje je župan kratko a odločno zavrnil med splošnim pritrdjevanjem.

Dr. Švigelj je proslavljal zasluge vseh poslancev, posebno pa obeh ljubljanskih poslancev ter izjavil: „Kadar gre za svobodno misel in meščanske koristi se znajdemo vsi kot neprodurna falanga! Predlagal je sledečo

Resolucijo:

Današnji shod narodno-naprednih volilcev stolnega mesta Ljubljane izreka zaupanje gg. deželnozbornim poslancema Petru Graselliju in Ivanu Hribarju, kakor tudi še posebej iskreno zahvalo njima in vsem ostalim narodno-naprednim deželnim poslancem na pogumnem in neustrašnem odporu zoper nameravan atentat za volilno pravico meščanstva in delavstva.

Resolucija je bila z viharnim, dolgotrajnim pritrdjevanjem soglasno sprejeta.

Predsednik dr. Vladimir Ravnihar je nato dal besedo državnemu poslancu g. dr. Ivanu Tavčarju, ki so ga volilci pozdravili z navdušenimi živio-kliči in dolgotrajnim burnim ploskanjem.

Dr. Ivan Tavčar je govoril približno takole:

Dana mi je naloga, da spregovorim o predlogi, ki jo je predložil ministrski predsednik Gautsch meseca februarja našemu parlamentu in ki se tiče državnoborske volilne reforme. O tem vladnem načrtu se je v slovenski javnosti že mnogo govorilo in naše časopisje se je že temeljito bavilo s to zakonsko osnovo, s katero je Gautscheva vlada presenetila nedavno tega ves avstrijski politični svet. Vprašanje o volilni reformi se je v zadnjem času razmotrivalo in pretresovalo tako vsestransko in temeljito, da bi bilo pač odveč govoriti v tej zadevi nadrobno in se spuščati v detajle.

Vlada zatrjuje, da temelji volilna reforma, ki jo je predložila parlamentu, na splošni in enaki volilni pravici, in to ponavljajo tudi vsi tisti, v katerih interesu je, da bi se kratkim potom uzakonila ta vladna predloga.

Ako bi bila ta trditev resnična, bi mi Slovenci, ki stojimo na odločno slovensko-narodnem stališču, pač ne imeli posebnega vzroka, biti z njo nezadovoljni.

Volilna reforma, osnovana na načelu splošne in enake volilne pravice, je vzor in ideal pravičnega volilnega reda. Taki volilni reformi bi s slovenskega stališča ne bilo ugovarjati in med nami Slovenci bi prav gotovo ne bilo nikogar, ki bi se ji protivil, ako bi se v nji ohranila splošna in enaka volilna pravica v svoji čisti in nepokvarjeni obliki. (Splošno pritrdjevanje in kliči: Tako je!) Toda državnoborska volilna reforma preveča isti nezdravi duh, ki navdaja vladno predlogo, katero je predložil našemu deželnemu parlamentu deželni predsednik Schwarz in o kateri sta obširno govorila že tovariša Grasselli in Hribar.

Kakor sem že naglašal, bi imeli mi Slovenci dovolj vzroka, da bi se navduševali za splošno in enako volilno pravico, za tako „splošno in enako volilno pravico“, s katero nas hoče osrečiti vlada, pa nimamo prav nobenega poudarka, da bi se

Vlada je namreč spravila splošno in enako volilno pravico v svojo reformo v nečisti, docela pokvarjeni obliki in smelo lahko trdim, da je ta reforma plod velike neodkritosrčnosti in da se je spravila na dnevni red v znamenju hinavstva in političnega komedijantstva. (Viharno pritrdjevanje in ploskanje.)

V nobeni drugi državi ne spreminjajo voditelji vlad in ministri svojih načel in svojega prepričanja tako hipno kar preko noči, kakor v naši ljubi Avstriji. To je menda naša avstrijska specialiteta in zato so nemara naši državniki na glas, da jim ni para pod božjim solncem in morda je s tem v zvezi tudi dejstvo, da gre pri nas vse narobe na vseh koncih in krajih. Ministrski predsednik Gautsch je bil lansko poletje še odločen nasprotnik uvedbe splošne in enake volilne pravice. A jedva sta potekla dva meseca, je Gautsch kakor gad slekel svojo kožo in se prelevil v baje navdušenega zagovornika in propagatorja splošne in enake volilne pravice. Ako more razsoden in pameten človek smatrati ta nenadni, rekel bi, trenutni preokret v njegovem mišljenju in prepričanju za odkritosrčen in resničen, o tem se ne bom prepiral niti z Gostinčarjem, niti z gospodi socialnimi demokrati, ki v spoznavanju značajev niso baš mojstri, saj so danes sami priznali, da so bili tako lahkoverni in neizkušeni, da jih je celo mož kakor je Gostinčar vodil za nos in jih speljal na led. (Burno pritrdjevanje; navzoča peščica socialnih demokratov ugovarja, g. Kocmur maha z roko in kliče nekaj, kar se pa v splošnem šumu ne da razumeti.) In da je Gautschevo navdušenje za splošno in enako volilno pravico neodkritosrčno in zgolj umetno, to dokazuje dovolj jasno njegova volilna reforma sama, ki ne hrani v sebi niti odseva onega ideala, ki je posebej v splošni in enaki volilni pravici, marveč je samo nje potvora in pokveka. (Viharno pritrdjevanje in kliči: Tako je, res je!) Prav tako je tudi z našo klerikalno stranko!

Slovesno izjavljam in naglašam, da sem docela prepričan, da je tudi entuziazem naših klerikalcev za splošno in enako volilno pravico zgolj hinavščina in grdo farizejstvo. (Volilci viharno pritrdjujejo in ploskajo.)

To izpričuje nepobitno že postopanje klerikalne stranke same, ki teži samo po tem, da si pribori nadvlado v deželi in ubije narodno-napredno stranko.

Dr. Šusteršič, ta politični komediant (kliči: hinavec, prodanec), je še v predzadnjem deželnozbornem zasedanju javno poudarjal, da je boj njegove stranke v prvi vrsti naperjen proti privilegiju veleposestniške kurije in da se klerikalci boré za uvedbo splošne in enake volilne pravice na vsi črti, ker smatrajo to za edini lek, ki lahko odpravi dezolantne razmere v parlamentu in v deželnem zboru. V deželni zbornici ni bilo hujšega sovražnika nemških veleposestnikov, kakor je bil Šusteršič, ki jih je imenoval barabe in eksistence, ki nimajo več pravice do življenja, ter jim celo z bičem grozil, da jih izžene iz zbornice.

Ker je naša stranka odločna in odkritosrčna privrženka in zagovornica splošne in enake volilne pravice, seveda v njeni čisti in nepokvarjeni obliki, smo letos, kose je volilna reforma predložila zbornici, šli h klerikalnim poslancem in izjavili, da smo za splošno in enako volilno pravico in smo ponudili klerikalcem roko za neizprosni boj zoper veleposestniško kurijo. Toda ljudski tribun in veliki demokrat dr. Krek je odbil našo ponudbo, naglašajoč, da bi bil ta boj zoper privilegij veleposestnikov brezuspešen, ker bi vlada odpravila te kurije nikdar neprivolila. (Kliči: Aha! Tega klerikalci seveda poleti še niso vedeli! Hinavci, komedijanti!)

In ti ljudje, ki so še nedavno tega hinavsko zavijali oči in razglašali, da jih ni bolj navdušenih zagovornikov splošne in enake volilne

pravice, kakor so oni, so brez ugovora sprejeli Gautschevo predlogo in z navdušenjem pozdravili volilno reformo za kranjski deželni zbor, a so pri tem radostno vrgli preko krova načelo splošne in enake volilne pravice, samo ker se jim s tema predlogoma zagotavlja nadvlada na Kranjskem. (Viharno pritrdjevanje.)

Zato trdim, da je največja nesreča, da je zahteva po volilni reformi, sloneči na splošni in enaki volilni pravici, plod grdega hinavstva in licemerstva.

To je znano tudi Gautschu, zato je on ta problem porabil, da ga izkoristi v svoje samopašne namene in zagotovi tudi za bodoče premoč v Avstriji nemškemu narodu, čigar vpliv v državi je jel v zadnjem času ginevati.

Mi Slovani pa zahtevamo, naj se izvede splošna in enaka volilna pravica v njeni čisti in nepokvarjeni obliki. Ako se to zgodi, dobi 15 milijonov slovenskega prebivalstva večino v parlamentu, torej zastopstvo, ki nam gre po številnosti našega naseljenja.

Ta splošna in enaka volilna pravica, ki bi naj bila podlaga vladni volilni reformi, je pa drzen falzifikat. (Pritrdjevanje in klici: Res je!)

Gautsch je dal Nemcem, ki jih je 9 milijonov, 205 mandatov, 15 milijonov Slovanov pa le 5 glasov večine v parlamentu. Kje je tu splošna in enaka volilna pravica?

Vlada je s tem priznala, da smatra nas Slované za manj vredne, zato ni volilna reforma ničesar drugega kot oficialna proglasitev inferiornosti avstrijskih Slovanov napram Nemcem. Iz tega razloga mi nismo in ne moremo biti tako navdušeni za vladno predlogo, kakor so klerikalci.

V kakšnem razmerju so klerikalci z vlado, kaže jasno intervju, ki ste ga čitali v današnjem „Slovenecu“. Štefe je šel intervjuat dr. Šusteršiča; intervjuvajo se navadno samo veliki državniki, ako pa intervjuje Štefe Šusteršiča, je pa to prav tako, kakor ako bi šel vprašat za mnenje Gostinčarja. (Klici: Gostinčar je zastopnik veleposestva.) Zato sta se moža Šusteršič in Štefe z omenjenim intervjuom samo blamirala in pred vso javnostjo osmešila, zakaj iz članka, ki ga je priobčil „Slovenec“, je razvidno, da leže najemnik Ovičarjeve hiše z vso vsiljivostjo Gautschu v trebuh in da je njegov ponižni trebulolizec. (Viharna veselost.) Zakaj? Gautsch lovi poslance, da bi jih ujel in pridobil za svojo volilno reformo. Obrnil je svoje poglede na jug, kjer mu dela preglavice nemška ljudska stranka, ki ima svoje posebne interese na Štajerskem in Koroškem. Tu bi Gautsch predla, ako bi ne zadovoljil Nemcev v vsakem oziru.

Zatrjuje se, da je dobil dr. Šusteršič od „Slovenske zveze“ nalog, naj intervenira v zadevi volilne reforme v korist štajerskih in koroških Slovencev. Mož je opravil ta svoj posel tako, da koroški in štajerski Slovenci niso dobili ničesar, kranjski klerikalci pa vse. (Burni klici ogorčenja.) Popovski stranki na Kranjskem se je vse vrglo v žrelo, najmanj 100.000 naprednih Slovencev pa bi naj bilo obsojenih na politično smrt.

Dr. Šusteršič je izdal slovenske narodne interese za skledo leče strankarskih koristi. To vidimo pri nas na Kranjskem, na Štajerskem in predvsem v deželi, ki je vsakemu poštenemu in narodno mislečemu Slovencu prirasla k srcu ter mu je ljuba in draga, kakor zenica v očesu, v tužnem našem Korotanu. (Viharno, več minut trajajoče pritrdjevanje in ploskanje. Klici: Obmejne Slovence je izdal ta lopov! Narodna izdajica!)

Tu na Koroškem, v zibelki slovenskega naroda, se je izvršilo grdo lopovstvo in narodno izdajstvo!

Voditelj klerikalne stranke dr. Ivan Šusteršič je izvršil na Koroškem zločin, ki vpije do neba: oropal je koroške Slovence za njihovo zastopstvo, ki jim gre po zakonu in po vseh človeških pravicah. Naj se nikar ne

izgovarja, da koroškim Slovincem ni bilo mogoče pomagati!

Klerikalna stranka se je toliko ponašala in se še baha, kako mogoče vpliv ima pri vladi. Zato vprašam tu javno in glasno, da bo čul ves slovenski svet: Zakaj ti falotje, ki imajo povsod toliko vpliva, kakor sami pravijo, niso ničesar storili za našo drago, nesrečno Koroško? (Viharno aplavdiranje, čujejo se klici: To so osrečevalci in rešitelji slovenskega naroda! Izdajalci so! Sramota jim! Šusteršič je Efiat!)

Izročili so mirne duše 60.000 koroških Slovencev svoji usodi, ker je hotel to dr. Šusteršič, da je dosegel svoje samopašne namene.

Vladna volilna reforma je atentat na pravice slovenskega naroda v celoti, koroških in štajerskih Slovencev še posebej, zato se zanjo ne moremo ogrevati in navduševati tem bolj, ker se hoče z njo udušiti in uničiti tudi našo stranko. Ako bi se ta volilna reforma uzakonila, bi bil to narodni grob koroškega slovenstva, na čigar nagrobnem spomeniku bi bilo napisano: Tu spe koroški Slovenci, katerih grobkop je bil dr. Ivan Šusteršič! (Entuziastično pritrdjevanje; ploskanje se ne poleže več minut. Ogorčeni klici: Tak lopov je torej Šusteršič! Fej narodnemu izdajci! Sram ga bilo, izdajalske duše! Na svetilnik z njim!)

Klerikalci so dejansko izdali slovenski narod in ga prodali vladi in Nemcem; in to kupčijo so poplačali s krvjo korotanskih Slovencev!

(Frenetično, dlje časa trajajoče ploskanje in navdušeni živio-klici dr. Tavčarju in narodno-napredni stranki.)

Nato je predsednik dr. Vladimir Ravnihar dal besedo občinskemu svetniku g. Franu Bergantu, ki je predlagal tole

resolucijo:

Današnjishod narodno-naprednih volilcev stolnega mesta Ljubljane jemlje odobruje na znanje poročilo gospoda državnega poslanca dr. Ivana Tavčarja ter izreka njemu in njegovim tovarišem-somišljenikom popolno zaupanje.

Resolucija je bila soglasno sprejeta med viharim ploskanjem in pritrdjevanjem. Ker se ni nihče oglašil več k besedi, je predsednik gosp. dr. Vladimir Ravnihar zaključil shod naglašajoč, da se je shod završil nad vse pričakovanje sijajno v prvi vrsti že zbog tega, ker se je na tem shodu pokazalo, da je zavladala v vrstah narodno-napredne stranke popolna solidarnost.

Ta sijajni shod, ki je bil morda najsjajnejši, kar jih je kdaj priredila narodno-napredna stranka, se je priredil istega dne, ko je „Slovenec“ pisal, da bodo klerikalci razbili vsak shod, ki bi ga skušala sklicati narodno-napredna stranka v Ljubljani ali kje drugje!

Konec ogrske krize.

Dunaj, 8. aprila. Včerajšnji dan je za Ogrsko zgodovinskega pomena. Cesar je imenoval dr. Wekerla za ministrskega predsednika, ki je misijo tudi prevzel. Klerikalci v neodvisni stranki so ves dan vztrajno spletkarili proti Wekerlu ter je prišla v ta namen deputacija ljudske stranke s poslanci Hollo, grof Vladimir Zichy, Kovács in Bethlen. Že je Wekerle pred njihovim pritiskom omahoval ter je hotel odložiti misijo, tedaj pa so se odločili najodličnejši voditelji koaliranih strank Kossuth, grof Andrassy, grof Apponyi in grof Aladar Zichy proti svojemu prvotnemu sklepu, da vstopijo v novo ministrstvo. S tem je bilo nasprotovanje klerikalcev zdrobljeno. — Cesar je v avdienci izrazil napram Wekerlu živo zadoščenje, da je bilo mogoče Kossutha in Apponyja pridobiti za aktivno politiko. Obenem je cesar odobrilo listo novih ministrov, kakor mu jo je predložil dr. Wekerle in sicer: dr. Wekerle predsedstvo in finance, grof Julij Andrassy ministrstvo notranjih zadev, Fr.

Kossuth trgovino, grof Aladar Zichy ministrstvo a latere. Osebe, ki so določene za poljedelskega, bramborskega in hrvaškega ministra, niso bile na Dunaju, zato se je treba še z njimi dogovoriti. Novi ministri bodo zapriženi na Dunaju, ker cesar za sedaj še ne more priti v Budapešto zaradi izrednih poslov.

Budapešta, 8. aprila. Kakor hitro je naznanil dr. Wekerle baronu Fejervaryju, da je prevzel sestavo ministrstva, je sklical Fejervary ministrski svet, ki je podpisal demisijo ter jo takoj odposlal na Dunaj.

Govori se, da liberalna stranka ne bo delala novi vladi ovir, temuč bo dovolila državne potrebščine. Edini grof Tisza vztraja pri svojem sklepu, da je splošno volilno pravico najodločneje pobijati. Vsled tega nastane v vladni stranki nov razkol.

Ministrska kriza v Srbiji.

Belgrad, 8. aprila. Vlada išče primeren izhod iz zagate v zadevi dobave novih topov in sicer na ta način, da naroči pri tvrdki Krupp velike topove, pri Creuzotu ali Škodi pa topove za gorsko artilerijo. Kralj se je včeraj o tej zadevi posvetoval z Grujićem. Splošno se pričakuje, da ministrstvo odstopi.

Dogodki na Ruskem.

Petrograd, 8. aprila. Vlada je oficijalno naznanila, da se ni treba bati splošnega štrajka železničarjev, ker je vsak najmanjši poskus štrajka nemogoč, in sicer zagledaj, ker ima vlada pripravljene najodločnejše odredbe in ker so tudi uslužbenci sami nasprotniki štrajka.

Berolin, 8. aprila. Maksim Gorki je izdal poziv, naj nobena inozemska država ne dovoli Rusiji posojila. V pozivu pravi: „Ne dajte denarja v roke barbarom (?), kojih politika je bila vedno sovražna kulturnim tokom Evrope; nikoli vam posojila ne vrnejo. Rusija je izropana, kupčijska zmožnost ljudstva je neznanatna, njena industrija nerazvita, dežela je izsesana. Deželo čaka dolgotrajni hudi notranji boj, državljanska vojska. Ne dajte Rusiji denarja za morenje!“ (Ne moremo prav verjeti, kalnim nemškimi virom, da bi rodni sin tako sramotil mater pred tuji. Najbrže je poziv hudobna potvorba.)

Petrograd, 8. aprila. Tverski gubernator Stepšov je bil včeraj na ulici z bombo ubit. Morilec je 18 letni delavec Bugašev iz Saratova. Vsled eksplozije so popokale šipe na vseh bližnjih hišah. Razun gubernatorjevega voznika, ki je nevarno ranjen, so dobili poškodbe neka dama, dve deklici in dva dečka.

Tajni fondi italijanske vlade.

Rim, 8. aprila. Italijanska vlada razpolaga z bogatimi tajnimi fondi, kar ni lep dokaz za nepristranski značaj italijanske vlade. Zato je v zbornici pri razpravi o proračunu ministrstva notranjih zadev predlagal poslanec Turati, naj se nastavi za tajne fonde parlamentarna kontrola. Ministrski predsednik Sonnino je takoj prosil zbornico, naj Turatijev predlog odkloni. In res se je dobilo za Turatijev predlog samo 78 glasov.

Nemški cesar proti Rusiji.

Berolin, 8. aprila. V tukajšnjih diplomatskih krogih se pripoveduje, da je hotel knez Bülow v drugem svojem govoru v državnem zborni imeti dokaj oster govor proti Rusiji, in sicer vsled izrečne želje cesarja Viljema. Le vsled nenadne bolezni kancelarja je ta govor izostal.

Kraljevo kronanje na Norveškem.

London, 8. aprila. V norveški zbornici je stavil soc. demokratski poslanec Eriksen gotovo umesten predlog, naj zbornica naprosi kralja Hakona, naj se odreče slovenskemu kronanju. Zbornica pa je predlog odklonila z 91 glasovi proti 24 glasom ter obenem dovolila vladi

100.000 K za svečanosti pri kronanju.

Politični obed v Londonu.

London, 8. aprila. Včeraj je bil na čast novemu ministrstvu svečani obed. Namen prireditve je bil, da dobe ministri priliko, govoriti skozi okno o vladni politiki in svojih uspehih. Mornarični minister je odgovarjal na napitnico. Naša mornarica ni bila nikoli tako dobro oborožena, tako dobro preskrbljena s častniki in moštvo, tako dobro pripravljena za vojno, kakor je ravno danes. — Ministrski predsednik je odgovoril na napitnico na celokupno ministrstvo: „Kar se tiče zunanjih zadev, konstatujem, da so se v marsičem boljšale. Maroška konferenca se je ugodno zaključila. V zadovoljstvo nam je, da smo svojo prijateljico, francosko vlado, lojalno podpirali v njenih zahtevah, ne da bi bili na drugi strani kaj storili, s čimer bi mogla biti razžaljena katerakoli evropska vlada. Upam, da bo sedanji srečni položaj odstranil težkoče zaradi Maroka ter imel za posledico znižanje stroškov vojaških izdatkov. Po mojem mnenju smo ravno mi tisti, ki bi lahko dali v tej zadevi zgled.“

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 9. aprila.

— **Zmaga narodno-napredne obstrukcije** je klerikalno sodrgo spravila ob pamet tako, da kar nori same jeze, ker se ji je nameravani atentat izjalovil. Klerikalci so vlado nalagali, da se bo volilna reforma brez vseh težav izvedla; a ko se je to ponesrečilo, ko je narodno-napredna stranka porazila vlado in klerikalce in Nemce, zdaj se klerikalna jeza obrača tudi napram vladi. Šusteršič je bil ukazal, da mora vlada deželni zbor nemudoma razpustiti. Zahteval je to, da dobe klerikalci vsaj malo zadoščenja za strašne batine, ki so jih dobili v deželnem zboru, in prepričan je bil tako trdno, da se mu vladanemudoma pokori, da je preplaval vse nemške liste sporočili, da bo deželni zbor razpuščen. A kaj se je zgodilo. Vlada je pač enkrat sedla Šusteršiču na limanice, ne bo mu pa sedla drugič. Vlada ni razpustila deželnega zbora, kakor je Šusteršičeva klika zahtevala, nego je ugodila zahtevi narodno-napredne stranke ter je deželni zbor le odgodila. S tem se je klerikalcem strašno zamerila, in da jo kaznujejo, naznanjajo zdaj, da se sploh ne spuščajo več v nikaka pogajanja in ne sprejmejo nobenega kompromisa več. Izvrstno! Načrt volilne reforme, ki ga je vlada predložila, je pokopan in ne pride več na dan. Če se klerikalci nečejo pogajati o novem načrtu in če nečejo nič več slišati o kakem kompromisu, potem bo pač volilna reforma toliko časa neresena, dokler si ne bodo klerikalci premislili. To je čisto gotovo in to se je pokazalo tudi v zadnjem zasedanju. Preko narodno-napredne stranke in proti njeni volji se volilna reforma ne dožene. To je menda tudi sprevidela vlada.

— **Neomadeževan narodni prapor.** Politično vlačugarstvo klerikalne stranke se je jasno pokazalo v zadnjem zasedanju klerikalne stranke. Klerikalci so sklenili zvezo z Nemci, pripravljeni so bili, jim za večne čase zagotoviti privilegij v veleposestvu in izročiti za večne čase kočevsko-ribniški mandat in jim omogočiti, da preide radovljiški mandat v nemške roke. Pokazali so s tem, kako infamno lopovstvo je bilo vse njih početje v zadnjih letih in kako smradljivo hinavstvo je bilo vse njih nastopanje proti Nemcem. In zdaj ima ta zavržena banda še pogum trditi, da je vsikdar neomadeževan ohranila narodni prapor. Ta neomadeževani narodni prapor klerikalne stranke je tak, da ne spada drugam, kakor na Dežmanove grablje.

— **Zlindra in Zelenec** sta dva odlična Kranjca in kot taka sta imela v soboto častno stražo — vso noč. V kazini sov soboto proslavljali zasramovalca slovenskega naroda slabega nemškega pesnika Zelenca in policija jih je morala stražiti vso noč. V Ovičarjevi hiši sicer ni bilo posebne slavnosti, ali spričo velikih simpatij, ki jih uživa izdajalec slovenskega naroda Zlindra, mu je policija vendar postavila močno stražo pred hišo, ki ga je tudi srečno ubranila vsakega izraza tistega spoštovanja, ki ga mož zasluži. Zlindra in Zelenec sta pač dva imenitna Kranjca, ker ju mora policija varovati.

— **Velika nesramnost.** Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na solnce. Pasar Kregar je sicer jako premeten človek, ali tega pregovora ne pozna. In to je njegova nesreča. Dr. Lampe je sestavil Kregarju naslednji popravek: Glede na dnevno vest v „Slov. Narodu“ z dne 5. aprila t. l. št. 78.: „Pozor pred Kregarjem!“ v kateri se mi očitja, da sem se v seji deželnega zbora dne 4. aprila mudil na galeriji, vlekkel na ušesa, kar je kdo govoril in kdo je kaj govoril ter nadaljne trditve: „Vlada ve danes vse... Kregar je skriven zaupnik vlade in finance“ zahtevam, da sprejmete v „Slov. Narod“ z ozirom na § 19. tisk. zak. sledeči stvarni popravek: Ni res, da sem vlekkel na ušesa ter da sem skriven zaupnik vlade in finance; res pa je, da nimam z vlado in financo nobenega stika. V Ljubljani, 6. aprila 1906. Ivan Kregar, pasar, svetnik trg. in obrt. zbornice. Na to moramo opomniti, da se s takšnimi popravki ne utaji resnica. Verjamemo, da je Kregarju jako neprijetno, da je prišlo na dan, kar je tako skrbno prikrival. Vzlic popravku je pa vendar res, da je Kregar skriven „zaupnik“ vlade in finance. To so merodajni možje sami in izrecno pripoznali in zato še enkrat svari mo občinstvo pred Kregarjem. Vrhtega smo danes v položju še nekaj povedati, česar zadnjič še nismo vedeli. Kregar je bil tisti poštenjak, ki je deželnemu glavarju denunciral več oseb zaradi dogodka na galeriji pri zadnji seji dež. zbora. Na ušesa ni vlekkel — pravi v svojem popravku — denunciral je pa vendar. Kdor spielja in denuncira, je nevaren človek, in zato naj se Kregarja ogiblje, komur je mar lastna varnost.

— **Poslanska imuniteta** varuje „Slovenca“, da mu ni mogoče priti do živga. „Slovenec“ laže, da bi se morali pred njim skriti vsi evropski cigani, pri tem pa je še nesramen, in nas pozivlje, naj ga tožimo. Kdo naj toži, ko varuje in ščiti „Slovenčeve“ infamije poslanec Nace Žitnik s svojo poslansko imuniteto. Mi „Slovenca“ ne moremo tožiti, pač pa „Slovenec“ lahko toži nas, ker nas ne krije poslanska imuniteta. Naj nas torej toži, če ima pogum in čisto vest!

— **Na Koroškem se dani...** Razburjenje med gotovimi malimi krogi zaradi tega našega članka, ki je dobro zadel v črno — se še noče poleči. Tako je zdaj planil v zadnji številki štajerske čunje „Naš dom“, katero hoče par zasleplencev koroških na škodo „Mira“ razširjati, na dozdevnega pisca tega članka, ga neusmiljeno zdeluje — ne imenujoč imena — ter mu podtika slabo in sebično mišljenje. Mislino si, katerega gospoda dopisun tako nesramno napada, — namreč odličnega slov. rodoljuba, ki si je stekel že dosti zaslug za koroške Slovence. Lahko mu pa povemo, da je naletel na napačno addresso; sicer pa naj bo uverjen, da se resnični pisec prav nič ne ženira tega svojega članka, ker je izrekel odkrito pravo besedo, in da se tudi po krivici napadeni, — kolikor ga mi poznamo, — strinja s tem člankom in z njim ogromna večina pametnih, mlajših in starejših koroških Slovencev. Mi pa se ne motimo v osebi „Domovega“ dopisuna, — in to je eden izmed obeh tistih, ki ju je „Narodov“ člankar po vsej pravici pošteno okrcal zaradi njunega razdirajočega postopanja; vsaj na Koroškem ga ni človeka, ki bi ju mogel hvaliti zaradi velikih zaslug za ko-

roški narod kakor se ona dva fanatika sama, S tem pa, da je kdo blatil drugega, da bi s tem povihal samega, še nikdar ni sebe opral, nego se oblatil sam... Upamo, da bo s tem ta zadeva končana, ter kličemo do tičnima gospodoma: Pobilšajta se, ne hvalita se in ne povišujta sama sebe! Storitja najprej kaj za probujo slovenskega koroškega naroda, da ne utone v nemškem morju s svojim katoličanstvom vred, pridobita si s tem zaslug, pa pustita pri miru zaslužnega moža, ki je že nekaj storil za slovensko stvar, ter ga posnemajta tudi vidva! Potem vaju bodo hvalili — drugi, le taka hvala kaj velja...

— **Deželni odbor kranjski** je imenoval načelnika proste organizacije okrožnih zdravnikov na kranjskem dr. Petra Defranceschija, primarija v bolnici usmiljenih bratov in okrožnega zdravnika v Rudolfovem, rednim članom c. kr. deželnega zdravstvenega sveta na mesto umrlega mestnega fizika in zdravstvenega svetnika dr. Ivana Koprive.

— **Nadomestna državnozborna volitev** v okraju, kjer je bil za poslanca umrl Žičkar, je razpisana na 29. maja.

— **Sodna vest.** Sodni kancelist v Kranju, gosp. Miroslav Badiura, je imenovan oficijalno ravnatelj.

— **Okrajni šolski nadzorniki za Gorisko.** Za šolski okraj toliminski je imenovan vadniški učitelj na ženskem učiteljskem v Gorici Andrej Lašič; za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom šolskega okrožja Gorica z okolico in Gradiško ter za mestni okraj Gorico glavni učitelj učiteljskega v Kopru Fran Finžgar; za šolski okraj sežanski vadniški učitelj v Gorici Matija Kante; za ljudske šole s italijanskim učnim jezikom v mestu in okolici goriski, ravnatelj deške meščanske šole v Gorici, Avgust Zurman.

— **Radi glagoljice** se snide, kakor poročajo iz Rima, o Veliki noči kardinalski zbor, da reši vprašanje v tej zadevi. Kardinalski zbor predloži rešitev takoj papežu, ki izda svoj odlok. Kakšen bo ta, ni težko uganiti! Pred nekaj tedni smo že itak poročali, da je glagoljica pokopana, kakor kažejo vsa znamenja.

— **„Slovenčeva“ ortografija.** Dokler se ne naši klerikalci odevali v plašč katoliško-narodne stranke, so pisali strankino ime tako, kot se mora pisati. Prišli so pa časi, ko so se naši klerikalci jeli sramovati, da se imenujejo katoličani in narodnjaki — kar seveda nikoli niso — in spreminili so ime svoje stranke, ki se zdaj imenuje „slovenska ljudska stranka“. Dobro. „Slovenca“ so začeli staviti s strojem, ki pa jim proizvaja tako majhne črke, da se vsi kanoniki jeze nad tem, ker morajo rabiti pri branju „Slovenca“ vselej povečevalno steklo. Ker se pri tako majhnih črkah ime tako velike in slavne stranke naravnost poizgubi, če bi jo pisali tako, kot se jo mora pisati, iznašli so „Slovenčevci“, da je pametnejše, če pišejo ime svoje stranke s samimi velikimi črkami, da bi bila bolj vidna. In res, kjer pogledate „Slovenca“, povsod „Slovenska ljudska stranka“ ali „S. L. S.“, kar tolmačijo nekateri kot „Slovenska lopovska stranka“. Klerikalci se hočejo torej na rovaš slovenske ortografije poveljevati! Kakor čujemo, bodo klerikalci v kratkem pisali: „Sveta Katoliška Cerkev“, „Svete Naše Pravice“, „Sveti Oče Pij Deseti“ itd.

— **„Društvo slovenskih profesorjev“** je dovoljeno pod tem imenom. Pripravljali odbor je sklenil sklicati ustanovni shod na prvo nedeljo po Veliki noči, 22. t. m.; prej ni mogoče, dalje odlašati pa ne kaže. Podrobnosti se bodo pravčasno naznanile.

— **Javna telovadba ljubljanskega „Sokola“.** Naš čili ljubljanski „Sokol“ je priredil snovi v društveni telovadnici „Narodnega doma“ javno telovadbo ob sodelovanju „Društvene godbe“. 33 živahni mišičasti mož je prikorakalo v dvorano ob splošnem ploskanju navzočih gledalcev na galerijah in v telovadnici in takoj pri prvih vajah pokazalo, da imamo pred seboj vojaško izvežbano in stroge discipline vajeno četo. Rajalni nastop pod vodstvom staroste brata dr. Murnika je vsled svojega točnega proizvajanja izzval obilo ploskanja in živio klicev. Da so se proste vaje izvršile tako častno, gre zaslugi bratu Dreniku, kateremu je stal na strani brat Vincenc. Vaje „narodno“ so

vodili vadiatelji bratje Dimic, Drenik, Kraigher, Rupnik in Vincenc in so vzbujale toliko zasluzenega priznanja, da je občinstvo navdušeno ploskalo vsakemu posameznemu telovadcu, kolikorkrat je izvršil kako vajo. Vadiateljski zbor je pod vodstvom brata dr. Viktorja Murnika proizvajal na konju med drugim tudi tekmovalne vaje za zagrebski vsesokolski zlet. Vsi telovadci so jih obkroževanja vredno eksaktno vršili, za kar so pa tudi želi hrupno odobravanje v popolni meri. Vaje z batonom (palico, ki se ravna po velikosti telovadca in mu sega od tal do brade) je vodil brat Vincenc in so bile nekaj povsem novega zanas. Izvajale so se na francoski način in so vsled svojega eksaktnega izvajanja vzbudile viharje navdušenega aplavza. Vzorne proste vaje z II. slovenskega vsesokolskega zleta pod vodstvom brata dr. Viktorja Murnika so kot poslednja točka telovadbe bile izvršene tako popolno, da niti najstrožji kritik ne bi mogel najti na njih katerega pogrška. Krasila jih je originalna kombinacija in živahna izvedba, zato je pa donelo neutrudnim telovadcem neumorno frenetično ploskanje in prisrčni klici odobravanja. Ta telovadba je pokazala, s kako verno se goji telovadba v našem ljubljanskem „Sokolu“. Vse točke so se vršile gladko in lahko, nič ni bilo prisiljenega, nič lesenega. Telovadci so naravnost vratolomne vaje proizvajali z lahkoto in s fino eleganco, elastičnost njihovih teles je vzbujala splošno občudovanje. Največja zasluga za to gre seveda starosti bratu Viktorju Murniku. Lepo plačilo za svoj neumorni trud je dobil z uspehom sinočne telovadbe, saj je bil uspeh popoln. Dr. Viktor Murnik je lahko ponosen na svojo četo, ki vrši nalogo in stremi z njim za cilji, katere si je zapisal na svoj sokolski prapor. — Po telovadbi se je vršil bratski večer v restavracijskih prostorih „Narodnega doma“. Vsi prostori so bili nadeženo polni, zabava je bila pa nad vse živahna. Društvena godba je pridno svirala izbrane komade, ad hoc sestavljen Sokolov pevski zbor je pa v splošno zadovoljnost zapel par prav lepih pesmi. Izrekla se je marsikakla krepka beseda, ki je pričala, da so naši Sokoli ljubljenci zavednega slovenskega ljubljanskega občinstva.

— **S posebnim vlakom** se je peljalo danes zjutraj 250 članov zveze avstrijskih turistov z Dunaja skozi Ljubljano. Tukaj je vlak stal kakih 10 minut, potem pa so se odpeljali dalje. Namenjeni so v Črnogorje.

— **Roparski umor zaradi 2 K. Izsledeni storilci.** Iz Novega mesta se nam piše: Kakor ste že poročali, je bil ponoči na 2. t. m. zidar Anton Kacin iz Bršlina pri Novem mestu, rojen nekod pri Vipavi, v hosti med Lešnjico in St. Petrom pri Novem mestu umorjen. — Kacin se je napotil dne 1. t. m. v Trško goro, da se s posestnikom Kifjejem iz Lešnjice pogodi zaradi stavbe neke škarpe v vinogradu v Trški gori. Kancinu je bil Kifelj izplačal 2 kroni kot predplačilo; in pila sta potem v hramu v Trški gori še z nekim Kifjevim bratom iz Lešnjice lastni vinski pridelek. Okoli 7. ure zvečer je odšel Kacin in ob Kifljo proti domu. Dne 2. t. m. je bil kakor po navadi v Novem mestu mesečni tržni dan. Belocerkovski ljudje, prihajajoči v Novo mesto, so našli Kacina mrtvega na omenjenem kraju 9 korakov od steze proti Staremu gradu. Prinesli so to novico v Novo mesto, tako da je kmalu o tem dogodku zvedelo tudi državno pravdnstvo. Takoj popoldne je bil sodnijski ogled na licu mesta. Ni še pojasnjeno, kako da je bil prišel Kacin v ta kraj, ker bi bil moral iti domov ravno v nasprotni smeri. — Isto noč je bila nekemu posestniku v St. Petru ukradena vozna ročica, katero so orožniki šele v sredo našli blizu omenjenega kraja, kjer je bil Kacin umorjen. Dne 3. t. m. se je vršila sodnijska komisija v mrtvašnici v St. Petru. Obdukcija je dognala, da se je s Kacinom prav po zverinskem ravnanju. Lobanja je bila večkrat prebita, tako da so kar možgani gledali iz nje; tudi čeljust je bila razbita in so se na vratu poznali sledovi davljenja. Vse kaže, da to ni več uboj, marveč umor, in ker se spleh ne ve, kam da sta prišli omenjeni 2 K, se sodi, da je bil Kacin tudi oropan. Kacin je bil Kifljevo zidnico precej vinjen zapustil, vrh tega je pa jako malo v tukajšnjem kraju znan. Mogoče je, da je zašel in v pijanosti ti dve kroni izgubil. Novomeško in belocerkovski orožništvo je dne 2. in 3. t. m. zamen zasledovalo storilce. Posebno sta se trudila gosp. stražmešter Kočevar in postajevodja Pelan iz Bele cerkve. Dne 4. t. m. sta odšla zopet v službo, iz katere sta se šele dne 8. t. m. vrnili domov, vedno poizvedujoč o stvari. Posrečilo se jima je, da sta 7. t. m. storilca izsledila, aretovala in izročila tukajšnjemu okrožnemu sodišču. Aretovan je bil Ant. Hribar, 45 let star iz Herinje vasi in Al. Krašovec, 28 let

star iz Jelš, oba delavca pri St. Petru. Dognano je sedaj, da sta bila Hribar in Krašovec v Novem mestu dne 1. t. m. in sta se okoli devete ure mudila v Ločni pri Berusu v gostilni. Od tam sta jo mahnila proti komaj pol ure oddaljeni Lešnjici. Kako sta se sešla s Kacinom, se ne ve; pač pa je dotični posestnik, kateremu je bila ukradena omenjena ročica, to kot svojo last spoznal. Oba aretovanca tajita, kar jima bo pa malo pomagalo. Pri Hribarju so našli sledi krvi na obuvalih, hlačah, klobuku in žepnem robcu. — Ročica je bila na enem koncu vsa krvava in so se na nji še držali Kacinovi lasje. Izročena je sodišču kot corpus delicti. Da je bil Hribar zraven, dokazuje nadalje leta 1901 po Hribarju storjeni uboj v Kronovem pri St. Petru. Hribar in Novak sta sedela nekega dne zvečer v znani rodoljubni gostilni g. Zorka v Kronovem in se dogovorila, da bosta ubila okoli 50 let starega Lužarja iz Brezovice. V hosti komaj 10 minut od Zorkeve gostilne sta res Lužarja napadla in ubila. — Takrat sta tudi pri Zorku ukradla ročici, kakor sedaj v St. Petru. Pri porotni obravnavi v Novem mestu sta oba še vedno tajila, vsled česar je bil Hribar na 4 leta ječe obsojen, Novak pa oproščen. S tem seveda ni bil Hribar zadovoljen in je vso stvar takoj drugi dan pojasnil sodniku, ki je dal Novaka zapreti. Pri drugi obravnavi sta bila Hribar na 4, in Novak na 3 leta težke ječe obsojena. Hribar je komaj pozno v jeseni leta 1905 iz ječe prišel. Uboj Lužarja pojasnjuje tudi umor Kacina; Hribar je poseben špejčist z ročico na samem brez priča. Da sta morila tako hitro prijeta, gre vse priznanje omenjenima gg. orožnikom iz Bele cerkve. Stiri dni in tri noči v službi biti je pač že nadčloveško delo; nista mirovala, dokler nista storilcev aretovala. Upamo, da da stvar c. kr. orožniško poveljstvo v Ljubljani g. stražmostru Kočevarju in postajevodji Pelanu primerno zadostilo za njun trud in požrtvovalnost.

— **Oskrunba.** Iz Rateze se nam piše: Tukajšnji orožniki so aretovali posestnika Janeza Možeta, 45 let starega iz Stare vasi pri St. Jerneju, ker je svojo lastno, 13 let staro hčer ponoči v svoji spalni sobi oskrunil. Skregal se je bil dan poprej s svojo ženo, ki je vsled tega šla v drugo sobo spat; to priliko jo Može porabil za svojo pohotnost. Može je bil od dan okrožnemu sodišču v Novem mestu.

— **Peš okoli sveta** potuje tehnik Emerik Fiebinger iz Budimpešte. Pretekli terek je bil v Kranju. Stavil je 60.000 K, da bo peš prehodil Evropo, Azijo, Ameriko in Avstralijo. V Sahari je bil od Beduinov napaden in oropan, pa tudi na Ogrskem pri Zdobcu poleg Košice so ga premikastili in mu pobrali vse vrednosti.

— **Nesreča v Vintgarju.** V Dobravi pri Zasuju je prišel v tir na novi progi voz, s kakršnim se prevažajo kamenje. Na vozu je bilo šest delavcev. Voz je dirjal s hitrostjo brzovlaka proti vintgarskemu predoru. Pred predorom so delavci poskakali z voza ter se vsi bolj ali manj nevarno ranili.

— **Klerikalna nestrpnost.** Za predpreteklo nedeljo je povabilo oralno društvo za Laški trg in okolico Akademijo, da bi priredila ta dan poučna predavanja. Akademija se je odzvala in predaval je štajerski čebelar Ivan Juvancič iz Ptujja o čebelarstvu, dr. VI. Ravnihar pa o nekaterih državljanskih pravicah zlasti o volilni pravici. Mariborski „Naš Dom“ pravi, da leži v tem (da sta omenjena dva gospoda predavala) le liberalna demonstracija. Taka trditve je podlost in znamenje viška klerikalne nestrpnosti. Ker klerikalci sitijo kmetstvo ljudstvo s samimi molitvami in z ubijanjem pokorščine do svetnih, zlasti pa cerkvenih poglavarjev, vidijo liberalno demonstracijo, če se hočejo ljudem odpreti oči in jih podučiti o tem ali onem. Kako lepo je res v kalnem ribariti, samo ne vemo, koliko časa bo to še trpelo!

— **Zavedna Slovenka.** Bilo je pretekli teden v Gradcu. Neka ondotna Slovenka je s svojo znanostjo Slovenko nagovorila iz nadstropja čez ulico na nasprotno stran v slovenskem jeziku. Neki Nemec je slišal ta nagovor in zasmehljivo vprašal prvo Slovenko, če se ne sramuje čez ulico tako glasno slovenski govoriti? Dekle mu je pa odgovorilo ponosno: „Moj ponos je, da sem Slovenka, in se naj mar sramujem slovensko govoriti?“ Osramočeni Nemec je molčal in odšel. Mislimo, da bi taka zavednost marsikod drugod nič ne škodovala, le škoda, da jo tolikrat tako krvavo pogrešamo!

— **Študent Wastian** je državnozborni poslanec in je bil načelnikov namestnik vsenemškega društva „Schönerer“ za Štajersko. Wastian je zadnjo čast zdaj odložil, ker je prišel v državnem zboru v ostro navzkrižje s Schönerejem. V vsenemškem taboru je na vsa srca ležala težka svinčena megla, ker nvidevajo, da otrok

ni pripuščati k resnim stvarim, kakršna je politika!

— **Samomor vojaka.** Dragonec Anton Cegnar, nastanjen v Mariboru, se je vrgel pri studeniškem gozdu blizu Maribora pod brzovlak, ki mu je odtrgal glavo in jo vrgel nekaj metrov od trupla.

— **Ljubosumen gostilničar.** Gostilničar Štefan Gmajnar v Spodnjem Dupleku pri Mariboru in gost njegov, posestnik Mašek, sta imela oba po eno oko za brhko natakarico, ki je po ženski navadi obema kazala toliko prijaznosti, da sta bila oba ljubosumna drug na drugega. Posledica tega je bil preprič in boj, v katerem je Mašek Gmajnarja butnil s palico čez glavo, ta pa skočil po puško in obstrelil nasprotnika, da je moral v bolnico. Srčne bolesti potolaži sodišče z zaporom.

— **Divjak.** Delavec Jožef Ah-tik iz Trnovlj pri Celju je bil zaradi divjaškega nasilnega obnašanja že večkrat kaznovan, a to ga ne spametuje. Pred nekaj dnevi je prišel k svojim staršem v Trnovlje s samokresom in zgodila bi se bila grozna nesreča, če bi se ne bili oče, mati in sestre poskrili. Ah-tik je streljal s samokresom; ker pa ni dosegel svojega namena, da bi bil koga zadel, je šel pred hišo stražiti par ur, a ni se mu izpolnila krvava želja. Ah-tika so drug dan spravili pod ključ.

— **Umrla je** v Gorici gospa Uršula Mozetič, mati znanih slovenskih zidarstvih mojstrov Mozetičev gorških.

— **Šole v Gorici zaprte.** Na predlog mestnega fizikata goriškega je odredil mestni šolski svet, da se imajo takoj zapreti vse šole. Odpreso zopet po Veliki noči. Med otroci so razširjene nalezljive bolezni.

— **Štrajk gorških okoličanov.** Mlekariji in mlekarice goriške okolice štrajkajo in nočejo voziti več mleka v Gorico, ker je mestni magistrat izdal neke odredbe, katerih bi se morali mlekarji podrečiti.

— **Hud snubač.** Pretekli teden je prišel k posestniku Petroviču na Ravno na Goriskem neki snubač, ki je hotel imeti za ženo Petrovičovo hčer. Ker pa mu je Petrovič ni hotel dati, se je snubač razjezil in otepal trdosrčnega Petroviča tako, da mora ta ležiti v bolnici svoje rane.

— **Nesreča ali zločin?** Blizu Tolmina so našli pod nekim mostom bohinjske železnice delavca Jurja Perliča vsega razbitega na tiru. Prepeljali so ga v Tolmin v bolnico. Najbrž ne bo ozdravel. Sodijo, da je Perliča, ki leži v nezavesti, kak sovražnik njegov vrgel čez most na železniški tir.

— **Tatvina na vlaku.** Med St. Petrom in Reko je bilo na vlaku nekemu Ravilovju ukradenih 800 K. Tat je neki Tosovič iz Mostara, ki so ga z njegovim bratom vred aretovali.

— **Poskušeni samomor.** 32letna Eliza Repka v Trstu je skočila v soboto skozi okno svojega stanovanja na tlak. Pobila se je nekoliko, a ne težko. Oddali so jo v opazovalnico.

— **Smrt vsled poveženosti.** 2letno Antonijo Zlobec je povozil v Trstu težek tovoren voz. Deklece je vsled zadobljenih poškodb umrlo v bolnici.

— **Z alkoholom zastrupljen otrok.** V Trstu je 4letnega Frana Zemanova njegov stric peljal v gostilno in tako nalival vanj vina, da je deček doma obležal nezavesten in da je bilo vsak čas pričakovati, da izdihne. Le hitri zdravniški pomoči se je posrečilo, da je otrok ostal še pri življenju. Kdaj se bodo spametovali ljudje, da otrokom ni dajati opojnih pijač in tudi malo ne!

— **Utopljenec.** Gradeški ribiči so v bližini pomola Sv. Karla v Trstu potegnili v soboto iz morja moško truplo, ki je bilo že precej v razpadanju. Nič se ne ve, kdo bi bil ta utopljenec.

— **Prijet ubegli pristijonec.** V Trstu so aretovali v neki gostilni 23letnega delavca Franca Kotnika iz Cirknice in pobeglega iz ljubljanske prisilne delavnice meseca februarja. Kotnik je poskušal izvršiti ta čas par tatvin, a ni imel sreče pri tem.

— **Štrajk v Pulju.** V četrtek je začelo v mornaričnem arzenalu v Pulju štrajkati 600 delavcev. Zahtevajo skrajšanje delavnega časa za pol ure.

— **Milo se znova podražil.** Kakor poročata „N. Fr. Pr.“, je sklenila zveza tovarnarjev mila, parfumerjev in izdelovalcev olja, da se podražijo cene vseh vrst mila za 2 K pri 100 kg zaradi podražanja vseh masti. Ker so marca meseca poskočile cene pri milu za 1 K pri 100 kg, kakor smo svoječasno poročali, znaša torej skupno podražanje 3 K pri 100 kg.

— **Prijet defraudant.** V Hamburgu so aretovali onega Josipa Skalo, ki je pobegnil iz Trsta, kjer je svojemu gospodarju defraudiral 10.000 K. Skala se je ravno hotel odpeljati v Ameriko. Našli so pri njem še ves denar.

— **Slovenski delavci za se-
verno Ameriko.** Rabi se 500—1000 slovenskih delavcev: Hrvatov, Srbov in drugih Slovanov na neki novi železnici v severni Ameriki. Plače je 2-25 do 2-50 dolarjev na dan. Kdor želi kakih podatkov, naj se obrne na Dušana Miloradoviča 411 front Avenue. Spokane, Wash. Zvezne države ameriške.

— **Glas iz občinstva.** Piše se nam: Včeraj in danes piha močan veter in podi po ulicah velikanske oblake prahu. Prosimo mestni magistrat, naj da vendar ulice škropiti, ker je ta prah neznosen.

— **Gozdni požar.** Včeraj popoldne je nastal na Golovcu ogenj na posestvu posestnika Jožefa Cerina. Zgorela je v razdalji kakih 250 m strelja. Ogenj je pogasila družina finančnega sluga g. Jožefa Slanca. Kako je ogenj nastal, se ne ve.

— **Konji so se splašili.** Včeraj popoldne je vozil hlapec Ivan Vernik pri g. Antonu Kovaču v Kolodvorskih ulicah po Sodnijski cesti. Na križpoti Miklošičeve ceste in Sodnijskih ulic se je odpela vaga in padla konjema pod noge, vsled česar sta se splašila in dirjala po Sodnijskih v Kolodvorske ulice, kjer sta zadel v Hudovernikov zid in padla ter se poškodovala na nogah. Hlapec se je poškodoval le na rokah.

— **Nesreča.** Danes dopoldne je peljal po Lžanski cesti posestnikov sin Jožef Švigelj iz Bresta voz mrve. Padel je raz voz in se na glavi tako poškodoval, da so ga morali prepeleti z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

— **Delavsko gibanje.** Včeraj se je odpeljalo na Prusko 24 Hrvatov, 16 pa v Scheibbs. 80 laških zidarjev se je odpeljalo v Zagreb. Iz Amerike je prišlo 150 Slovencev in 100 Hrvatov. — V soboto so se odpeljali v Ameriko 4 Macedonci, 2 Ogra in 1 Slovenec. V Heb je šlo 25 Hrvatov, v Inomost 19, v Scheibbs 20, v Gospo sveto 15, v Hrušico pa 19. Na Dunaj je šlo 90, v Budimpešto 80, v Kočevje 20, v Ljubljani je pa ostalo 33 zidarjev.

— **Izgubljeni in najdene reči.** Poštni sluga Juri Eržen je izgubil črno denarnico, v kateri je imel 4 K denarja. — Hlapec Jožef Javornik je izgubil medeno pipo, vredno 14 K. Na pipi je bilo ime Kosler. — Na južnem kolodvoru je bil izgubljen, oziroma najden dežnik in par otročjih čevljev.

— **Jugoslovanske vesti.** Program kluba „Slovenski Jug“ v Belgradu. Pri otvoritvi čitalnice in kluba „Slovenski Jug“ v Belgradu je imel prof. Peter Janković krasen govor, v katerem je razvijal program te nove srbske organizacije. Poleg že znanih točk je zlasti naglašal potrebo: 1.) da prične list „Slovenski Jug“ čim prej izhajati kot dnevnik; 2.) da se jame mesečno izdajati ilustriran književni list s pregledom vseh štirih jugoslov. književnosti; 3.) da se osnuje „Jugoslovanska biblioteka“, v kateri se naj razpravljajo vprašanja iz družabnega in državnega življenja Jugoslovancev; 4.) da se izda srbsko-bolgarsko-slovenski besednjak za praktično vporabo; 5.) da se čim najprej priredi I. jugoslovanske časniskarske razstave vseh političnih in književnih jugoslovanskih listov; 6.) da se istočasno skliče I. jugoslovanski kongres, na katerem bi se razpravljalo vprašanje o zvezi jugoslovanskih časnikov; 7.) da se priredi jugoslovanska književna razstava s kongresom jugoslovanskih znanstvenikov in književnikov in 8.) da se prireje jugoslovanske umetniške razstave in izdajajo jugoslovanski almanahi. — Krasni načrti, samo ako se bodo izvedli!

— **Afera vel. župana** varždinskega Rubida z g. Jakopičevce je končana. Stol sedmorice je odbil apelacijo državnega pravdnika in zagovornika Stefanije Jakopičeve in potrdil prvo razsodbo, s katero je St. Jakopičeva obsojena radi prestopka razžaljenja časti na 6 tednov zopora. Ta kazenska afera je torej začasno končana, dočim je še vedno v teku civilna pravda St. Jakopičeve proti Rubidu. — O tej aferi bomo natančneje spregovorili prihodnji teden.

— **Novi zagrebški občinski svetniki,** ki ne znajo hrvatski. Madjarska stranka je kandidirala v zagrebški občinski svet odbornike, ki niti hrvatski ne znajo. Občinski svetnik Gašparović je v prvi seji novo izvoljenega občinskega sveta, na kateri je bil izvoljen za župana dr. Milan Amruš, odločno protestiral proti temu, da sede v občinskem odboru — Nemci, ki niso večji slovenskega hrvatskega jezika. Ta protest seveda ni nič pomagal in v zagrebški mestni zbornici se bo v sramoto hrvatske prestolnice razlegala blažena nemščina! Sramota! Kam so že prijadrali na Hrvatskem!

*** Najnovejša novica.** Veličanska nesreča se je pripetila na Dunaju. V tovarni Elsingor so namreč eksplodirali plini, vsled česar se je tovarna zrušila. Mrtve so štiri osebe, tri pa so še pod razvalinami. Rudeo ranjenih je 19 oseb. Pok je bil tako strahovit, da so se deloma porušile sosednje hiše ter so pasanti na ulicah popadali na tla.

— Pri nesreči v Nagoldu, kjer se je zrušil hotel, je vseh mrtvih 50, a 25 oseb visi med življenjem in smrtjo.

— Bljuvanje Vezuva je čimdalje silnejše. Goreča lava se je Bosco-Trecasu približala že na 400 metrov. Poklicano je vojaštvo, ki naj pomaga spravljati prebivalcem premočnine na varno kraj. Tudi žrelo proti Neapolju se je odprlo. Dosedaj je lava uničila že nad 1000 ha rodovitne zemlje.

— Velik požar. V vasi Beve pri Sopronu je zgorelo 46 hiš in 50 orolov gozda grofu Erdödyju.

*** Poslanski mandat za doto.** V volilnem okraju Eye na Angleskem, kjer ima svoja posestva najbogatejša Angležinja Mary Hamilton, imajo ravnokar nenavaden volilni boj. Mlada Hamilton je namreč prisilila svojega ženina, častnika maršala Grahama, da kandidira v poslansko zbornico ter mu je obljubila, da mu razen svojih milijonov prinese v zakon tudi mandat. Takoj je ustanovila s pomočjo svojih prijateljic ženske volilne odbore po celotnem okraju, kjer se pridno prirejajo volilni shodi, na katerih nastopajo same ženske za ženina priljubljene Hamilton.

*** O alkoholizmu** so se izjavili primani medicinci sledeče: Dr. E. Krägelin, profesor psihijatrije in ravatelj psihijatrične klinike na monastirskem vseučilišču: "Alkohol učinkuje na duševno delovanje zelo slabo. Delovanje živcev stopnjuje le mimogrede, ki pa pri trajnem delu brž odpovedo." — Dr. Avg. Forel, vodja norišnice v Curihu: "Alkohol vpliva opešujoče na delovanje mišic in živcev, kar je dokazano celo za male količine (30 gramov)." — Dr. G. Aschaffenburg: "Moje preiskave pri duševnem delovanju so me potrdile, da alkoholne pijače brezdvomno zelo škodujejo duševnemu delu." — Dr. A. Weichselbaum z dunajskega vseučilišča: "Uživanje alkohola pospešuje hudo delovanje vseh stopnjevanja afektov in slabega etičnega čustva." — Dr. Adolf Fick, docent curiškega vseučilišča: "Brezdvomno zmanjšujejo, da, uničujejo alkoholne pijače ozirne na naše soljudi ter pripomorejo čisto telesnim nagonom in strastem do zmage." — Dr. V. Weygandt: "Kdor daje alkohol otrokom, bi se moral kaznovati zaradi hudobne telesne poškodbe."

Književnost.

— **Jos. Procházka** Suitsa, nova dvorčna kompozicija za klavir, op. 14., izdal in založil knjigotlačec F. A. Urbanek v Pragi, cena 4 K. Strokovni glasbeni list "Smetana", ki izhaja v Pragi, piše o tej skladbi naslednje doslovno: "Šest scen iz karnevala, katere ima ta skladba, je skladatelj z naslednjimi naslovi naznačil: "Promenada", "Valček", "Romanca", "Polacca", "Intermezzo" in "Finale". Skladatelj je v njih v elegantni obliki prav srečno pogodil bujno karnevalsko ozračje z nekako karakteristično ekscentričnostjo, katere primerno kolorira vse scene. Suitsa je zanimiva s svojo originalno zasnovano in s svojimi motivi, kateri kažejo lahkoživost maškarnе veselosti in kateri nas sem in tam spominjajo na Griega, a z njimi skladatelj nikjer ne zadeva v navadnost. Tem, kateri se hočejo lesketati le z izredno klavirsko tehniko, ne podava Procházka Suitsa mnogo zahvalnega gradiva — ne stavi tehnično velikih težkoč, pač pa zahteva popolno razumevanje v prednašanju in ti, kateri znajo vložiti čustvo v izvajano skladbo, se jim bo ta skladba kmalo priljubila.

Izpred sodišču.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Izprijen fante. Miha Legat, bivši krojaški vajenec, je komaj 16 let star, a je bil že večkrat zaradi tatvine kaznovan. Učil se je pri Janezu Staretu v Celovcu krojaškega obrta, a je izmaknil tekmo enega leta v večkratnih ugrabkih 75 K in krojaškega blaga v vrednosti 90 K. Dne 14. januarja zvečer je pospravil po delavnici, stresel se živ pepel v papirnato škaflo in jo postavil poleg odprtega predala, nakupčenega z blagom. Ni čuda, če se je čez noč vse vkup vnelo in da je zgorelo krojaško blago. Legat je je popihal iz Celovca, prišel čez en teden potem dogodka na Brezovico, kjer je pri Remškarjevih izmaknil najmanj 120 kron gotovine. Obsojen je bil na 2 leti težke ječe, nakaar ga postavi pod policijsko nadzorstvo.

Svojo ženo je poškodoval Jože Zelenc, posestnik v Idriji. Popival je na pustni ponedeljek s svojim sinom prvega zakona, ki je prišel od vojakov domov na dopust in s svojo ženo do 3. ure zjutraj. Doma se je med zakonskima vnel prepir in v jezi je Zelenc sunil večkrat svojo ženo z nožem v hrbet. Obsojen je bil na štiri mesece težke ječe.

Moko jemala. Jože Narobe in Alojzij Vas, hlapca pri mlinarju Jožefu Kralju na Jaršah, sta izmaknila svojemu gospodarju dve vreči moke, vredne 29 K 56 h. Leopold Janežič in France Zabrta sta jo pa odnesla. Ker sta se ga bila preveč navlekla, je Janežiča vreča večkrat na tla podrla, tako da jo je moral pustiti; odnesla sta le eno vrečo. Narobe in Vas sta pa že preje enkrat eno vrečo mokenaložila na voz Jožefa Kuralta. misleč, da jo bo od nju kupil. A ta je pripeljal moke gospodarju nazaj. Narobe in Vas sta bila obsojena vsak na 4 mesece, Zabrta na 3 in Janežič na 2 meseca težke ječe. Prav vzorni fantje v kraju, kjer klerikalstvo najbolj cvete!

Rabuka v kavarni. Dne 16. julija 1905 o polnoči je prišlo 8 delavcev s Save v kavarno Franceta Valjavca na Jesenicah. Zaradi plačila neke smotke je prišlo do prepira in groženja, da bodo vse razbili. In res so se med tem, ko je šel kavarinar po orožnike, jeli razbijati po kavarni in napravili 125 K 50 škodo. Od vseh 8 prizadetih sta bila le Vaclav Slezak in Matija Treiber obsojena vsak na 2 meseca težke ječe, Henrik Lajp je bil oproščen, drugih 5 obdolžencev je pa bivališče neznano.

Telefonska in brzoljavna poročila.

Kanal 9 aprila. Slava naprednu poslancem, ki so tako divno z mladostno čilostjo prepredili peklenko nakano klerikalno nemške zveze! Le tako naprej! Zeb za zob! — Napredni Kancalci

Kočevje 9 aprila. Živela napredna misel, živeli nje činitelji! Pereat Schwarz!

Somišljenik v Kočevju. Litijski občinski odbor je z navdušenjem sklenil, da se izreče narodnonaprednim poslancem za njih možato postopanje ob znani vladni predlogi glede volilne reforme iskrena zahala in neomejeno zaupanje. Glasovala je za predlog tudi klerikalna manjšina.

Novo mesto 9 aprila. Meščanstvo izreka narodnonapredni stranki najtoplejše zahvalo za možati nastop v dežel-nem zboru z vzklikom: Živeli branitelji meščanstva! — Meščanski volilci

Novo mesto 9 aprila. Trgovci in obrtniki pošiljajo presrečno za hvalo narodnonapredni stranki ter prosijo, da neustrašeno stori vse, da dobijo isti primerno zastopstvo v deželnem zboru. — Novo-meški trgovci in obrtniki

Novo mesto 9 aprila. Podpiramo prav toplo idejo, da dobijo delavci posebno zastopstvo! — Novomeški delavci

Opatija 9 aprila. Krepi živio! Pozdravljamo postopanje narodnonaprednih poslancev v deželni zbornici! Abcug Bonaventura, Schwarz in Žindra!

Opatijski Slovenci. Posto na 8 aprila. V boj za pravico neodvisnega ljudstva, le neustrašeno naprej za svobodno domovino. Živeli napredni poslanci! Vam kličemo:

Naprednjaki občine Bukovje.

Prestranek 9 aprila. Odo-bravamo odločni nastop narodnonaprednih poslancev v deželnem zboru. — Orehovčani

Stari trg okraj Črnomelj 9 aprila. Nepopustljivo dalje! Nele

kar mora, kar more, to mož je storiti dolžan. Pereat Žindra! Abcug Schwarz!

Starotrški naprednjaki.

Stari trg, okraj Črnomelj 9 aprila. Na sijajno zmago obstrukcije narodnonaprednih poslancev kliče podpisano županstvo: Živela svobodomiselnost! Pereat tiranstvo!

Županstvo občine Stari trg okraj Črnomelj.

Vipava 9 aprila. Slava odločnemu nastopu narodnonaprednih poslancev! Branite pogumno pravice slovenskega naroda v boju proti p gubonskim podkupljenim klerikalcem!

Vipavski naprednjaki.

Dunaj 9 aprila. Novi ogrski ministri so bili včeraj zapriseženi. Po avdienci pri cesarju so imeli svoje prvo oficijelno posvetovanje, na katerem so sklenili, da se nove državnozbornske volitve takoj razpišejo. Volitve se začne 29. aprila in bodo trajale do 8. maja. Novodržavni zbor se snide 19. maja. Do tične publikacije izidejo še danes.

Dunaj 9 aprila. Ministrstvo Fejervary je odslavljen. Fejervaryju se je cesar s posebnim lastnoročnim pismom jako toplo zahvalil za njegovo vladanje. Gegusz, ki je bil le en dan minister, je postal tajni svetnik, hrvaški ban je dobil red železne krone I. vrste

Budimpešta 9 aprila. Mesto je v zastavah. Ministrom, ki pridejo danes sem, priredi prebivalstvo sijajen sprejem

Rim 9 aprila. Bljuvanje Vezuva je zadobilo velikanske dimenzije. Ponoči je centralna odprtina bljuvala ogenj in lavo s tako silo, da se je zemlja daleč n okoli tresla. Nastalo je tudi več novih odprtin, iz katerih meče vulkan lavo in ogenj. V okolici se je podrla več hiš in cerkva in je nekaj ljudi ponesrečilo. Več vasi je lava preplavila. Železniški obrat med Neapoljem in Pompeji je ustavljen. Proti mestu Otaiano teče lava kot reka, široka je 200 metrov, visoka 7 metrov.

Rim 9 aprila. Posebna izdaja lista "Giornale d'Italia" javlja, da je lava preplavila in uničila observatorij na Vezuvu.

Rim 9 aprila. Bljuvanje Vezuva vzbuja občno vznemirjenost. Prebivalstvu, ki je moralo zapustiti svoja bivališča, je vojna uprava dala na razpolago 10000 porcij hrane. Pripravljeni sta dve vojni ladji, da vzameta begunce na krov

Rim 9 aprila. O polnoči se je lava približala mestecu Boscotrecase in se ustavila pri kapeli sv. Ane. Prebivalstvo je začelo klicati: "Ev-viva santa Ana". V tem trenutku se je iz Vezuva slišalo strašno grmenje, lava se je zopet vlila in preplavila Boscotrecase.

Rim 9 aprila. Kralj je odpotoval v Neapolj.

Umrli so v Ljubljani.

Dne 1. aprila: Ivan Grajžar, vinski trgovec in posestnik, 69 let, Dunajska cesta 32, Arterio sclerosis.

Dne 2. aprila: Marija Grajžar, zasebnica, 43 let, Dunajska cesta 32, Paralysis cordis.

Dne 4. aprila: Ana Simik, gostija, 86 let, Radeckega cesta 11, ostarelost.

Dne 5. aprila: Pavel Markič, sprevodnikov sin, 13 let, Sv. Petra cesta 57, davica.

V hiralnici:

Dne 5. aprila: Mihael Curl, delavec, 38 let, Dementia secundaria.

V deželni bolnici:

Dne 1. aprila: Matevž Erbežnik, delavec, 51 let, pljučnica.

Dne 4. aprila: Marija Puc, posestnikova žena, 56 let, Gangraena. — Marija Penčur, delavka, 63 let, Decubita.

Dne 5. aprila: Marija Polak, delavčeva žena, 36 let, Sepsis.

Borzna poročila.

"Kreditna banka v Ljubljani".

Uradni kurzi dun. borze 5. aprila 1906.

Mališeni papirji	Denar	Blago
4 1/2% majoka renta	99.95	100.15
4 1/2% srebrna renta	99.95	100.15
4% avstr. krona renta	100.10	100.30
4% zlata	117.90	118.10
4% ogrska krona renta	96.85	97.05
4% zlata	115.65	115.85
4% posojilo dež. Kranjske	99.50	101.00
4% posojilo mesta Split	100.50	101.50
4% Zadar	100.00	100.00
4% bos.-herc. železniško posojilo 1902	100.75	101.75
4% češka dež. banka k. o.	100.00	100.15
4%	100.05	100.25
4% zast. pisma gal. dež. hipotečne banke	100.30	101.30
4% 10% pr.	105.80	106.80
4% zast. pisma innerst. hranilnice	100.50	101.50
4% zast. pisma ogr. centr. dež. hranilnice	100.00	100.50
4% z. pis. ogr. hip. ban.	99.50	100.50
4% obl. ogr. lokalnih železnic d. dr.	100.50	101.50
4% obl. češke ind. banke	99.90	100.00
4% prior. lok. želez. Trst-Poreč	99.90	100.00
4% prior. dolenskih žel.	99.50	100.00
4% prior. žel. kup. 1/2%	316.00	318.00
4% avstr. pes. za žel. p. o.	100.35	101.35
Srebrne	195.00	197.00
Šrečke od 1. 1900%	286.50	288.50
od 1. 1884	162.00	164.00
izske	297.00	307.00
zem. kred. I. emisije	301.00	311.50
zem. kred. II.	256.00	270.00
ogrške hip. banke	101.00	110.00
srbske a frs. 100%	151.75	152.75
turške	24.20	26.20
Šašilika	472.50	482.50
Kreditne	78.00	84.00
Komorske	91.00	97.00
Krakovski	59.00	66.80
Ljubljanske	51.25	53.25
Avstr. deč. križa	31.25	33.25
Ogr	55.00	61.00
Gudolove	71.00	76.00
Čičuške	524.50	534.50
Dunajske kom.	128.40	129.40
Delnice	682.75	683.75
železnice	1635.00	1646.00
Državne železnice	675.25	676.25
Avstr.-ogrski bančni deln.	809.50	811.50
Avstr. kreditne banke	243.50	244.00
Ogrske	650.00	652.00
Živnostenske	556.00	557.00
Prepogokop v Mostu (Brüx)	2677.00	2687.00
Alpske montan	558.00	559.00
Praske žel. ind. dr.	274.00	278.00
Rima-Murányi	582.50	589.00
Trboveljske prem. družbe	154.00	155.00
Češke sladkorne družbe	11.34	11.38
Valute	19.12	19.15
C. kr. cekin	23.45	23.53
20 franki	23.98	24.06
20 marke	117.42	117.62
Švajcarske	95.75	95.95
Marke	251.25	252.25
Laški bankovci	4.84	5.00
Štalijski		
Dolarji		

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 6. aprila 1906.

Termin.	za 100 kg K	16.46
Pšenica za april	100	16.42
oktober	100	13.32
Rž	100	13.32
oktober	100	13.32
Koruzi	100	13.32
oktober	100	13.32
Oves	100	15.70
oktober	100	12.42

Efektiv. Neizpremenjeno.

Meteorološko poročilo.

Vitina nad morjem 806.3. Srednji zraven tlak 736.0 mm.

April	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C°	Vetrovi	Nebo
7. 9. zv.	742.8	9.3	sred. vzhod	jasno	
8. 7. zv.	742.1	4.5	brezvetno del.	jasno	
9. 2. pop.	739.8	15.6	sr. vszvz. del.	jasno	
9. 9. zv.	741.2	10.5	sl. svzhod	oblačno	
9. 7. zv.	741.2	10.8	sl. sever	jasno	
9. 2. pop.	740.9	18.3	sr. jgzhod del.	oblač.	

Srednja predvčerajšnja in včerajšnja temperatura: 8.6° in 10.2°; norm.: 8.1° in 8.3°; Mokrina v 24 urah 0.0 mm in 0.3 mm.

Zahvala.

Povodom smrti našega ljubljeneega sina in bratranca gospoda

Otmarija Fajdiga

dijaka V. gimn. razreda

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecim, ki so nas ob smrti preblagega pokojnika tolažili, najiskrenejšo zahvalo. Zlasti se zahvaljujemo preblagorodnim gospodom, gimn. ravnatelju prof. And. Senekoviču, dr. Svetinu in dr. Levčniku in drugim profesorjem, ter gospodu pevovodju profesor Hubadu in gosp. pevcem za krasno petje ter dijaštvu za izkazano čast. Potem za krasne darovane vence in za številno spremstvo na zadnjem potu draga se čutimo dolžne izreči vsem dragim prijateljem in znanecim najiskrenejšo in najtoplejše zahvalo. 1314

Ljubljana, 8. aprila 1906.

Zalujoči ostali.

Forman

proti nahodu

Škatljica 40 vin.

Po vseh lekarnah.

Učinek presenetljiv. Ob pričetku nabo skoro nezmotljiv uspeh. 867—

Mlad trgovski pomočnik

mešane stroke, zmožen slovenskega, nemškega in hrvaškega jezika v govorn in pisavi, išče službe.

Ponudbe pod "Trg. sotrudnik 178" na upr. "Slov. Naroda". 1311—1

Na Mestnem trgu št. 9, III. nadstr. se prodaja po nizki ceni še prav dobro ohranjen lep

harmonij

posebno pripraven in priporočljiv za kakega učitelja petja. 1317

Osebnik kredit za uradnike,

častnike, učitelje itd. Samostojni konzorcij Uradniškega društva za hranilne vloge in predumne dovoljuje posojila na osebni kredit pod najzmernejšimi pogoji tudi proti dolgoletnim odplačilom. Posredovalci so izključeni. Naslove konzorcijev naznani brezplačno osrednje vodstvo Uradniškega društva na Dunaju, Wipplingerstrasse 25. 1164—4

Majhna pritlična hiša

pred 5 leti zidana, z vrtom, tik mesta Celja se takoj prodaja. Plačilni pogoji zelo ugodni. Plačati je eno tretjino cene v gotovini takoj, ostanek se lahko v mesečnih obrokih odplačuje. 1316—1

Vse podrobnosti se izvejo v pisarni dra. Ivana Dečka, odvetaika v Celju.

Ura z verižico

za samo K 2.—

Zaradi nakupa velike množine ur razpošilja šlezijska razpošiljalnica: prekrasno pozlačeno 36-urno precizijsko uro ankerico z lepo verižico za samo K 2.— kakor tudi šleto garancijo. — Po povzetju razpošilja

Prusko-šlezijska razpošiljevalnica

F. WINDISCH v K. akovu U/38.

NB. Za neugajajoče denar nazaj. 1315

Hiša

(Inadstropna polvila z vrtom) v Ljubljani, solčna lega, s krasnim prostim razgledom na pogorje, na prahu prostem, čistem zraku in jako mirnem in tihem kraju se pod prav ugodnimi pogoji radi rodbinskih razmer takoj prodaja. Hiša je bila pred tremi leti zidana.

Le pismene ponudbe (z znamko za odgovor) pod "Polvila" na upravništvo "Slov. Naroda". 1319—1

Grand hotel "UNION"

v Ljubljani 1320

Danes v vinski kleti poslovilni šrameljski koncert.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani razpisuje mesto

uradnika

ki se, ako bi se potrebno kvalificiral, nastavi v kratkem času kot uradni vodja. — Poleg jezikovne zmožnosti se zahteva strokovno znanje poslovanja v denarnem zavodu.

Nastop službe in plača po dogovoru. Prošnje se vlagajo do 15. maja t. l. na naslov: dr. Vinko Gregorič, predsednik "Vzajemno podpornega društva" v Ljubljani. 1313—1

"SLAVIJA"

vzajemna zavarovalna banka v Pragi.

Rez. fond: 31,865,386.80 K. Izplačane odškodnine in kapitalija: 82,737,159.57 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko, narodno upravo.

Vse pojma dajo:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah št. 12.

Zavaruje poslojpa in premočnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkrajše. Oživa najboljše sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička indatno podpore v narodne in obnovekristne namene.

Otroci ob tem izvrstno uspevajo in ne trpe na motenju prebavljanja.

Se obnaša izvrstno ob bljuvanju, črevesnem kataru, driski itd.

Priporoča jo na tisoče domačih in inozemskih zdravnikov.

moka za otroke

Najboljše živilo za zdrave in na želodec bolne otroke.

Naprodaj po lekarnah in drogerijah.

Tvornica diet. živil R. KUFKE, Dunaj I., in Bergedorf—Hamburg.

Lepo stanovanje

v II. nadst. s 3 sobami v sončnati leži in s porabo vrta se ceno odda v najem
Več na Kuhnovi cesti št. 23, pritično, desno. 1257-3

Stanovanje

solnčnate lege, obstoječe iz 2 do 3 sob, kuhinje, poselske sobe in drugih pritlin, se išče za starejšega odličnega gospoda, samca, za mesec avgust.
Ponudbe pod „na Osojah 69“ na uprav. „Slov. Naroda“. 1308-2

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Bejlanu.

Izvod iz voznega reda.

Veljaven od dne 1. oktobra 1905. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga na Trbiž. Ob 12 uri 24 m pomoči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Mali Glodniz, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno čez Selztal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7 uri 5 m zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Murau, Mautersdorf, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj čez Selztal v Solnograd, Inomost, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vane, Heb, Francove vane, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11 uri 44 m dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Mali Glodniz, Ljubno, Selztal, Solnograd, Bad Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Zeneva, Pariz, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 3 uri 58 m popoldne osebni vlak v Trbiž, Smohor, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijine vane, Heb, Francove vane, Karlove vane, Prago, (v Prago direktni voz I. in II. razr.), Lipsko na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10 uri pomoči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, (Trst-Monakovo direktni voz I. in II. razr.) — Proga v Novo mesto in Kočevje. Osebni vlaki. Ob 7 uri 17 m zjutraj osebni vlak v Novo mesto, Stražo, Toplice, Kočevje, ob 1 uri 5 m pop. istotako. — Ob 7 uri 8 m zvečer v Novo mesto, Kočevje. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga na Trbiž. Ob 3 uri 23 m zjutraj osebni vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo (Monakovo-Trst direktni voz I. in II. razr.), Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Ml, Aussee, Ljubno, Celovec, Mali Glodniz, Beljak. Ob 7 uri 12 m zjutraj osebni vlak iz Trbiža. — Ob 11 uri 10 m dopoldne osebni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Prago čez Prago direktni voz I. in II. razreda), Francove vane, Karlove vane, Heb, Marijine vane, Plzen, Budejovice, Linc, Steyr, Pariz, Zeneva, Curih, Bregenc, Inomost, Zell ob jezeru, Bad Gastein, Solnograd, Ljubno, Celovec, Smohor, Pontabel. — Ob 4 uri 29 m popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Selztala, Beljaka, Celovca, Malega Glodniza, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8 uri 06 m zvečer osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Murau, Malega Glodniza, Celovca, Pontabla, čez Selztal, od Inomosta in Solnograda, čez Klein-Reifling iz Steyra, Linca, Budejovic, Plzna Marijinih varov, Heba, Francovih varov, Prage, Lipskega. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osebni vlaki. Ob 8 uri 44 m zjutraj osebni vlak iz Novega mesta in Kočevja, ob 2 uri 32 m popoldne iz Straže, Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8 uri 35 m zvečer istotako. — Odhod iz Ljubljane juž. kol. V Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7 uri 28 m zjutraj, ob 2 uri 5 m pop., ob 7 uri 10 m zvečer. — Ob 10 uri 45 m pomoči samo ob nedeljah in praznikih in le v oktobru. — Prihod v Ljubljano juž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6 uri 49 m zjutraj, ob 10 uri 59 m dopoldne, ob 6 uri 10 m zvečer. Ob 9 uri 53 m pomoči samo ob nedeljah in praznikih in le v oktobru. — Srednjeevropski čas je za 2 min. pred krajevnim časom v Ljubljani.

R. Kirbisch, slaščičarna v Ljubljani

na Kongresnem trgu št. 8

priporoča

1282-2

za Veliko noč bogato izbrano zalogo

pirhov, velikonočnih zajcev, atrap in različnih bonbonjer, dalje vsak dan sveže pince, tituli, orehove, mandljeve in rozinove potice, prežce, šartelj, torte, najfinejše pecivo in bonbone.

Zunanja naročila točno.

ERNEST SARK

Prva in najcenejša trgovina za damsko modno blago, svilnato blago, pentlje, čipke, pasove, moderce, rokavice. Vse potrebščine za šivilje kakor tudi vse potrebščine za gospode.

ERNEST SARK

Izdajatelj in odgovorni urednik: Rasto Pustoslemšek.

Meblovana soba

eventuelno tudi s hrano, se takoj odda.

Kje — pove upravništvo „Slov. Naroda“. 1312-1

Dvoje skladišč

je oddati na Mestnem trgu št. 25.

Poizve se pri g. Fran Čudnu, v Prešernovih ulicah. 552-10

V „Narodni kavarni“

se takoj sprejmeta 1256-3

jutrnji plačilni marker in učenec.

Istotam se oddajo v drugo roko sledeči časopisi: „Arbeiter Zeitung“, „Fremdenblatt“, „Ill. Extrablatt“, „Die Zeit“, „Agrarier Tagblatt“, „Hrvatsko Pravo“, „Pokret“, „Novi List“, „Interessantes Blatt“ in „Wiener Bilder“. Fran Krapeš, kavarar.

Ali že veste?

da je I. kranjsko reklamno podjetje W. K. NUČIČ v Ljubljani, v Selensburgovih ulicah št. 6 916-5

znižalo cene za

I. slov. kašipot za kolesarje in pešce.

Sedaj stane samo eno krono.

Dobiva se samo pri podpisnem

I. kranjskem reklamnem podjetju W. K. Nučič v Ljubljani.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

sklicuje

VIII. redni občni zbor

na četrtek, 26. aprila 1906

ob 3. uri popoldne

v društvenih prostorih v Gospodarskih ulicah št. 7.

DNEVNI RED:

1. Poročilo predsedništva.
2. Predlog letnega računa in bilance.
3. Poročilo upravnega sveta in predlogi zastran razdelitve dobička.
4. Volitev novega upravnega sveta in nadzorstva.
5. Razprava o vloženih predlogih.

Zaradi važnosti poročil in predlogov se vabijo društveniki na obilno udeležbo.

V Ljubljani, dne 7. aprila 1906.

1318-1

Upravni svet.

Spomladanske

obleke za gospode
obleke za dečke
paletote za dame
plašče za deklice
v največji izbiri.

Najnižje cene!

Gričar & Mejač
Prešernove ulice št. 9.

A. Dreherjevo pivo

Praške in graške velikonočne gnjati.

Goriške pince.

Pristni francoski šampanjec.

Asli spumante.

Bogato izbrana zaloga vin v steklenicah, konjaka in rumu

priporoča

J. C. PRAUNSEISS

trgovina z delikatesami in vinarna samo na Mestnem trgu št. 19. 1266-2

A. Dreherjevo pivo

Najnovejši dunajski

modelni klobuki

za dame in deklice

v največji izbiri v zalogi.

Elegantni žalni klobuki

vsekar na razpolago.

Klobuke sprejemam za modernizovanje.

Pavlina Recknagel

1242-3

„Pri ovčarskem klobuku“
na Mestnem trgu št. 3 v Ljubljani.

1296-2

Za

Velikonočne praznike

daje najcenejše: obleke za dame, gospode, deklice in dečke kakor tudi klobuke in slamnike za gospode in dečke - - -

„Angleško skladišče oblek“

O. BERNATOVIC

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 5.

Naznanilo za gospode.

Zaradi obnove prostora, se prodajajo sledeče stvari po izvorni ceni:

Srajce za gospode, bele in barvaste, ponočne srajce, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, najboljše blago, srajce za turiste od 80 kr. naprej, normalno perilo, nogavice, rokavice, žepne rutice, platnene in batistaste, ovratnice, najlepši, elegantni vzorci.

Skrajno ceno.

Poštno pošiljave od 20 K naprej franko.

Karel Recknagel

v Ljubljani, na Mestnem trgu 24.

Znižane cene.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.